

Éxodo

A'ti pūrī a'tiro weero ojano'pã nise ni'i

Génesis be'ro Éxodo wãmetiri pūrī ni'i. Éxodo nírō, “wijase” nisī'rīrō wee'e. Éxodo nũcārī curare Israe curuacjārã Egipto di'tapu nicārã niwã. Israe curuacjũ Egiptopũ wa'anũcã'cũ José nicũ niwĩ. Í'aña Génesis 37. Génesis wãmetiri pūrī yapa José wērī'quere weresa'a. Israe curuacjārã pãjārã masãputi, Egiptopũre se'sa wa'acārã niwã. Be'ropũ Egiptocjũ wiogũ faraó na nino'gũ Joseré masĩti'cũ sãjãcũ niwĩ. Cũ narē da'rawã'ñaco'terã wa'acã weecũ niwĩ. Egiptocjārã narē ɸputũ da'raduticārã niwã. Israe curuacjārã pūrō pi'etirã, Õ'acũ cũ weetamusere sērĩcārã niwã. Na tojo sērĩcã tũ'ogũ, Õ'acũ narē Moisére ti di'tare sũ'ori miwijadutigũ o'ócũ niwĩ.

Õ'acũ cũ tutuase me'rã Moisé peje ĩ'a ɸcũasere wee'oca be'ro, Egiptocjũ wiogũ Israe curuacjārãrẽ Egiptopũre wi-jaduticũ niwĩ. Be'ro na masã marĩrō, yucũ marĩrõpũ sijácatere Õ'acũ Moisé me'rã narē dutise cũucũ niwĩ. Tojo nicã narē ni'cã wi'i wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'i, cũrẽ ějõpeori wi'ire weeduticũ niwĩ. Ti wi'i po'peapũ Õ'acũ cũ “Masã me'rã añurõ weegũti” ní'quere cũori acaro nicaro niwũ. Ti acaro po'peapũ diez dutise ojano'que ũtã pjĩrĩ me'rã wee'que sãñacaro niwũ.

A'ti pūrī Éxodore Moisé ojacũ niwĩ.

Israe curuacjārã Egiptopũ pi'eti'que ni'i

¹ Israe curuacjārã Jacob pō'rã cũ me'rã Egiptopũ wa'a'cārã, a'ticũrã nicārã niwã. Nipe'tirã nanũcũ na nũmosãnumia, na pō'rãrẽ miacārã niwã. ²⁻⁴ A'ticũrã nicārã niwã: Rubén, Simeó, Leví, Judá, Isacar, Zabuló,

Benjamí, Dan, Neftalí, Gad, Aser nicārā niwā. ⁵ Na nipe'tirā Jacob pō'rā, tojo nicā na pārāmerā nírā setenta nicārā niwā. José pe'e Egiptopɯ nitojacɯ niwī.

⁶ Be'ropɯ José, cū ma'misumua, cū acabiji, tojo nicā nipe'tirā na ya turicjārā quē'rā wēria wa'acārā niwā. ⁷ Na Israe curuacjārā* pe'e pājārā waro pō'rāticārā niwā. Tojo weerā masāputiyu'rɯa, pājārā waro wa'acārā niwā. Ti di'ta Egiptopɯre se'sa wa'acārā niwā.

⁸ Be'ropɯre Egiptore apī wiogɯ sājācɯ niwī. Cū José ye cjasere masīticɯ niwī. Cūmasārē nicɯ niwī: ⁹ “Israe curuacjārā marī yu'rɯoro pājārā waro nima. Tojo nicā marī yu'rɯoro tutuarā nima. ¹⁰ Tojo weerā na pō'rātinemoticā'to nírā, ¿de'ro weerouamitito? Marī cā'mota'aticāma, a'mewējēse wa'a, marīrē i'atu'tirā me'rā a'mesu'a, marī me'rā a'mewējē, marī ya di'tare wijawā'cā-bosama”, nicɯ niwī.

¹¹ Tojo weerā faraó, Egiptocjārā wiogɯ, tojo nicā āpērā wiorā Egiptocjārārē sɯ'ori da'rase dutiri masārē sōrōcārā niwā. Tutuaro me'rā Israe curuacjārārē da'radutipecārā niwā. Narē cū ba'ase nūrōatje macārīrē Pitón, Ramsés wāmetise macārīrē yeeduticārā niwā. ¹² Narē pūrō da'radutipemicā, nemorō masāputicārā niwā. Tojo weerā Egiptocjārā narē pūrō uicārā niwā.

¹³ Da'rase dutiri masā Israe curuacjārārē pajaña'rō marīrō da'radutipenemocārā niwā. ¹⁴ Na catiri umɯcore ña'abutiario pi'eticā weecārā niwā. Di'ta sa'beduti, te di'ta kujirire yeeduti, tojo nicā cāpū cjasere da'radutipecārā niwā. A'te nipe'tise na Israe curuacjārārē tojo weesere ne pajaña'ticārā niwā. ¹⁵ Apeyema tja faraó numia wī'marā

* 1:7 Israe curuacjārā Jacob pārāmerā nituriarā nicārā niwā. Ō'acū Jacore cū wāme “Israe” dɯcayucɯ niwī. Gn 32.28

bajuari cura co'terã numia Sifra, Fúa wãmetirãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

¹⁶ —Musã hebreo masã numia pō'rãticã co'terã, umu, numio niti nírã, añurõ í'aña. Numio nicã, cūuña. Umũ pūrĩcãrẽ wějẽcã'ña, nicu niwĩ.

¹⁷ Cũ tojo nimicã, co'terã numia pe'e Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tũ'oña'rã, wioꝝũ cũ dutisere weeticãrã niwã. Tojo weerã wĩ'marã umuarẽ wějeticãrã niwã. ¹⁸ Na tojo wějeticã tũ'ogũ, faraó na numiarẽ pijiocu niwĩ:

—¿De'ro weerã musã wĩ'marã umuarẽ wějetiati? ni sērĩtiña'cu niwĩ.

¹⁹ Na faraó rẽ yu'ticãrã niwã:

—Hebreo masã numia Egiptocjãrã numia weronojõ nitima. Na tutuarã numia niyurã, ũsã etase dũporo wuatojacãrã niama, ni yu'ticãrã niwã.

²⁰⁻²¹ Na wĩ'marã umuarẽ wějetyucã, Israe curuacjãrã pãjãrã waro masãputinemo, nemorõ tutuarã wa'acãrã niwã. Co'terã numia Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tũ'oña'yucã, na quẽ'rãrẽ pō'rãticã weecu niwĩ. ²² Be'ro faraó nipe'tirã Egiptocjãrãrẽ a'tiro duticu niwĩ: “Nipe'tirã hebreo masã umua bajuacã, dia Nilopũ doqueñoocõ'acã'ña. Numia dia'cũrẽ dũ'aya”, nicu niwĩ faraó.

2

Moisé cũ bajua'que ni'i

¹ Faraó cũ Israe curuacjãrã pō'rã umuarẽ wějẽdutiri cura ni'cũ umu Leví ya curuacjũ ti curuacjõ me'rãta omocã dũ'tecu niwĩ. ² Co nijĩpaco wa'a, umũrẽ pō'rãtico niwõ. Cũ wĩ'magũ añugũ nicã í'agõ, i'tia mujĩpũ cũrẽ nuocũoco nimiwõ. ³ Co cũrẽ nuopõtẽotibosa'a majã nígõ, ni'cã bati na su'aca batire mii, aco sãjãrĩ nígõ, ope me'rã bi'aco niwõ. Tojo weetu'ajanũ'cõ, wĩ'magũrẽ ti batipũ sãaco niwõ. Sãatoja, dia Nilo sumuto nise queri wa'teropũ

po'oburoco niwō. ⁴ Po'oburotoja, cū ma'miorē “¿De'ro wa'agusari?” nígō, “Yoacureropu tojanu'cā í'ao'oña”, nico niwō.

⁵ To be'ro faraó macō diapū u'ago bu'aco niwō. Core da'raco'terā numia ti maa sumuto sijabaque'ari cura, co pe'e ti batire te queri wa'teropu pa'sacā í'abocaco niwō. Í'a, ni'cō core da'raco'tegore piji, ti batire miitidutico niwō. ⁶ Ti batire pāo, wí'magū utigūre í'aco niwō. Cūrē í'agō, pūrō pajaña'co niwō.

—Ā'rī wí'magū hebreo masā macū nisami, nico niwō.

⁷ Co tojo weecā í'agō, cū ma'mio í'awā'cā, faraó macōrē nico niwō:

—¿Ni'cō hebreo masō ā'rī wí'magūrē miomasōacjore yu'u pijigo wa'acā usari? nico niwō.

⁸ —Ūu, ni'cō pijigo wa'aya, nico niwō.

Co tojo nicā tu'ogo, wí'magū pacore pijigo wa'aco niwō.

⁹ Be'ro cū paco etacā í'agō, faraó macō core nico niwō:

—Ā'rī wí'magūrē mia, yu'ure masōbosaya. Yu'u mu'urē wapayegoti, nico niwō.

Tojo weego wí'magū paco cūrē mia, masōco niwō. ¹⁰ Cū bucūcure nicāpu, faraó macōrē wiaco niwō. Co pe'e co macū diácjūrē weronojō tojacā weeco niwō. Cūrē Moisé wāme ō'oco niwō. “Diapu po'oburo'cure miuwū” nígō, tojo wāme ō'oco niwō.

Moisé Egiptopu ní'cu du'tiwija'que ní'i

¹¹ Peje cū'marī be'ro Moisé bucūpu ní'gū, ni'cā nūmu cū acawererārē í'agū wa'acu niwī. Topu hebreo masārē uputu da'radutipecā í'acu niwī. Ni'cū Egiptocjū cū acaweregu hebreo masūrē paacā í'acu niwī. ¹² Cūrē tojo weecā í'a, añurō í'astepeo, “Āpērā marīma” ni, Egiptocjūrē wējē, nucūporopu yaacūucā'cu niwī. ¹³ Ape nūmu cū acawererā

nirõpũ wa'acũ niwĩ tja. Pũarã hebreo masãrẽ a'mequẽcã ï'acũ niwĩ. Tojo wee, apĩrẽ paagũre sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿De'ro weegũ mũ'u acaweregũre paati? nicũ niwĩ.

¹⁴ Cũ pe'e yũ'ticũ niwĩ:

—¿Noa mũ'urẽ ãsãrẽ beseacjũ, wiogũ sõrõati? ¿Mũ'u Egiptocjũrẽ wẽjẽ'caro weronojõ yũ'ure wẽjẽsĩ'rĩsari? nicũ niwĩ.

Tere tu'ogũ, Moisé pũrõ uicũ niwĩ. “¿Acoel! Yũ'u Egiptocjũrẽ wẽjẽ'quere masĩtojaã”, nicũ niwĩ.

¹⁵ Faraó cũ Egiptocjũrẽ wẽjẽ'quere tu'ogũ, Moisére wẽjẽsĩ'rĩgũ, cãrẽ ñe'eduticũ nimiwĩ. Moisé pe'e faraórẽ du'tigũ, Madiá wãmetiropũ nisetigũ wa'acũ niwĩ. Topũ etagũ, aco wijari pe na se'éca pe pũ'to ejanujãcũ niwĩ.

¹⁶ Madiácjũ pa'i, Reuel* wãmetigũ siete numia põ'rãticũ niwĩ. Ti numũrẽta na numia ti pepũ aco waarã wa'acãrã niwã. Na pacũ yarã ovejare tĩarãtirã, sĩ'rĩse co'ripũ aco pio mu'muorã a'ticãrã nimiwã. ¹⁷ ãpẽrã umũa oveja, cabra co'terã pe'e eta, na numiarẽ cõ'atõrõcã'cãrã niwã. Na tojo weecã ï'agũ, Moisé wã'cãnu'cã, na numiarẽ caribocã cã'mota'acũ niwĩ. Be'ro acore waamíi, sĩ'rĩse co'ripũ piosãa, na yarã ovejare tĩacũ niwĩ.

¹⁸ Na numia pacũ tiropũ dajacã, narẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿De'ro weerã ni'cãcãrẽ maata dajati?

¹⁹ Na cãrẽ yũ'ticãrã niwã:

—Ni'cũ Egiptocjũ oveja cabra co'terãrẽ cã'mota'a-bosami. Be'ro aco waamíi, marĩ yarã ovejare tĩami.

²⁰ Na tojo nicã tu'ogũ, narẽ sãrĩtiña'cũ niwĩ:

—¿No'opũ niati cũ? ¿De'ro weerã cãrẽ cõ'awã'cãtiati? Cãrẽ ba'adutirã pijirã wa'aya, nicũ niwĩ.

²¹ Tojo wee Moisé Reuel ya wi'ipũ eja, ba'acũ niwĩ. Cũ “Ûsã me'rã tojaya” nicã, “Jau” ni, na me'rã niseticũ niwĩ.

* 2:16 Reuere apeterore Jetro pisucãrã niwã. Ex 3.1; apetero pe'ere tja cãrẽ Hobab pisucãrã niwã. Jue 4.11

Be'ro Reuel cū macō Séforare Moisére numisocū niwĩ.
²² Be'ro co nijĩpaco wa'a, ni'cū macūtico niwō. Moisé
 cūrē Gersón† wāme ō'ocū niwĩ. “Yñ'u āpērā ye di'tap̄re
 aperocjũ weronojō tu'oña'a. Tojo weegu cūrē Gersón
 wāme ō'o'o”, nicū niwĩ.

²³ Peje cū'marĩ be'ro Egiptocjũ wioꝝ wērĩa wa'acu
 niwĩ. Tojo wērĩmicā, Egiptocjārā Israe curuacjārārē ɸp̄tu
 da'radutipe, pi'eticā weenu'cūcā'cārā niwā. Tojo weerā
 na bujawetiꝝ'rua, Ō'acūrē “Ūsārē weetamuña”, ni sērĩ,
 caricūnu'cūcā'cārā niwā. Ō'acū na caricūserē tu'ocū niwĩ.
²⁴ Tere tu'ogū, cū toduporop̄ Abrahā, Isaa, Jacob me'rā
 apo'quere wācūcū niwĩ. ²⁵ Tojo weegu na pi'etisere ĩ'agũ,
 pajaña'cu niwĩ.

3

Ō'acū Moisére piji'que ni'i

¹ Moisé cū mañecū Jetro* yarā ovejare co'tecūcū niwĩ.
 Jetro Madiácjũ pa'i nicū niwĩ. Ni'cā numū Moisé Jetro
 yarā ovejare masā marĩrōꝝ yu'rua, téé Ō'acū yagu†
 ūrũgũ Horeb‡ wāmeticjupū miacu niwĩ. ² Topū ni'cū
 zarza wāmetiri siti ũjũrĩ pō'rā decopū Ō'acū cū basuta
 nimigũ cūrē wereco'tegū weronojō upusājānu'cā,§ cūrē
 bajuacu niwĩ. Ti pecame'e ũjũcaro niwũ, ũjũrō pe'e. Mejō
 ũjũpe'tidijaticaro niwũ. ³ Tere pūrō ĩ'agũ, Moisé a'tiro
 wācūcū niwĩ: “¿Ñe'enojō niti tojo wa'ase? ¿De'ro weero ti
 zarza ũjũpe'tiweti? níꝝ, ĩ'agũ wa'aguti,” ni wācūcū niwĩ.

† 2:22 Hebreo ye me'rā Gersón “ape di'tacjũꝝ weronojō tu'oña'se”
 nisĩ'rĩrō wee'e. Ex 18.3 * 3:1 Jetrore apeterore Reuel pisucārā niwā.
 Ex 2.18 Apeterore Hobab pisucārā niwā. Jue 4.11 † 3:1 “Ō'acū yagu
 ūrũgũ” nĩrō, “Ō'acū tigupū nimi” nisĩ'rĩrō wee'e. ‡ 3:1
 ūrũgũ Horeb apeterore Sinaí wāmeticaro niwũ. § 3:2 ĩ'aña
 Gn 16.7 docapū oja'quere.

⁴ Õ'acũ Moisére ti me'erẽ í'awã'cãticã í'acũ niwĩ. Ti zarza siti decopũ nígũ, cãrẽ pisucũ niwĩ:

—¡Moisé! nicũ niwĩ.

—A'topũ ni'i, ni yu'ticũ niwĩ Moisé.

⁵ Tojo nitoja, Õ'acũ cãrẽ nicũ niwĩ:

—Pũ'toacãpũ a'titicã'ña. Mũ'ũ ye sapatu caserire tuweeya. Mũ'ũ u'tacũurõ añurõ yu'ũ nirõ waro ni'i. ⁶ Yu'ũ mũ'ũ ñecũsumũa Abrahã, Isaa, Jacob ëjõpeo'cũ Õ'acũ ni'i, nicũ niwĩ.

Moisé Õ'acũrẽ í'laui nicũ niwĩ. Tojo weegũ cã diapoare mo'acũ niwĩ.

⁷ Be'ro Õ'acũ ninemocũ niwĩ tja:

—Yarã masã Israe curuacjãrã na Egiptopũ pi'etisere añurõ í'apũ. Narẽ sũ'ori da'rasedutiri masã da'radutipesere caributirã caricũcã tũ'oapũ. Na pi'etisere añurõ masĩ'i. ⁸ Tojo weegũ narẽ yu'ruogũ, dijatiapũ. Egiptocjãrã doca nirãrẽ miiwĩorëgũti. Ti di'tapũ nirãrẽ miiwija, añurĩ di'ta, pajiri di'tapũ miagũti. Cabra õpëco, mumiacopajiro aco o'mabũroro weronojõ nirĩ di'ta ni'i. Cananeo masã, hitita masã, amorreo masã, ferezeo masã, heveo masã, jebuseo masã na nirĩ di'ta ni'i. ⁹ Israe curuacjãrã narẽ da'radutipesere “Caributia wa'asa'a” ni caricũsere tũ'oapũ. Tojo nicã, Egiptocjãrã narẽ ña'arõ weepcã í'apũ.

¹⁰ Tojo weegũ wa'abaque'oya. Yarã masã Israe curuacjãrãrẽ Egiptopũre miiwĩrõdutigu, faraó tiropũ mũ'ũrẽ o'ógũtigu wee'e.

¹¹ Cũ tojo nicã tũ'ogũ, Moisé Õ'acũrẽ nicũ niwĩ:

—Yu'ũ mejõ nigũ ni'i. Tojo weegũ ¿de'ro weegũ yu'ũ faraó tiropũ wa'a, Israe curuacjãrã Egiptopũ nirãrẽ miiwĩrõbosari? nicũ niwĩ.

¹² Õ'acũ cãrẽ a'tiro ni yu'ticũ niwĩ:

—Yu'ũ mũ'ũ me'rã nigũsa'a. Yarã masã Egiptopũ nirãrẽ miiwĩróca be'ro musã nipe'tirã a'tigu ãrũgũpũ yu'ũre

e'catipeorãsa'a. Tojo wa'acã, “Diacjũta Õ'acũ yu'ure o'oámi”, ni masĩgũsa'a.

¹³ Moisé pe'e Õ'acũrẽ a'tiro ni yu'tinemocũ niwĩ:

—Yu'u Egiptopũ wa'a, Israe curuacjãrãrẽ “Õ'acũ, marĩ ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob wiogũ musã tiropũ yu'ure o'oámi” ni werecã, na yu'ure “¿De'ro wãmetiti cũ?” ni sërĩtiña'bosama. To pũricãrẽ, ¿narẽ de'ro ni yu'tibosari?

¹⁴ Õ'acũ cãrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Yu'uta ni'i niwũaguta. Israe curuacjãrãrẽ weregũ, “Yu'uta ni'i” nigũ musã tiropũ yu'ure o'oámi, niña.

¹⁵ Apeye Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ tja:

—Israe curuacjãrãrẽ a'tiro ni wereya: “Õ'acũ, musã ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob wioguta musã tiropũ yu'ure o'oámi”, ni wereya. A'te yu'u wãme nin-u'cũcã'rõsa'a. Nipe'tirã be'rocjãrãpũ a'ti wãmerẽ yu'ure pisunu'cũcã'rãsama. ¹⁶ Egiptopũ wa'a weetjãgũ, Israe curuacjãrã wiorãrẽ neocũu, a'tiro niña: “Õ'acũ, musã ñecũsumua Abrahã, Isaa, Jacob wiogũ, yu'ure bajuami. Musã ye cjasere a'tiro niami: ‘Narẽ añurõ ñ'anũrãpũ. Egiptocjãrã narẽ ña'arõ weepesere ñ'arũ', niami. ¹⁷ Apeye yu'ure ninemoami: ‘Egiptocjãrã narẽ ña'arõ weepesere yu'rũweticã weegusa'a,’ niami. Tojo wee musãrẽ ti di'tapũ miiwija, cananeo masã, hitita masã, amorreo masã, ferezeo masã, heveo masã, jebuseo masã nirĩ di'tapũ miagũsami. Ti di'ta añurĩ di'ta cabra õpẽco, mumiaco aco o'mabũroro weronojõ nirĩ di'ta nisa'a”, ni weredu-tiami, nicũ niwĩ. ¹⁸ Mũ'u wiorãrẽ tojo werecã, mũ'urẽ yu'tirãsama. Tojo weegũ Egiptocjũ wiogũ tiropũ na me'rã wa'aya. Cũrẽ a'tiro ni wereya: “Õ'acũ, hebreo masã wiogũ, ãsãrẽ põtêrĩgũ ejami. Tojo weegũ i'tia nũmũ wa'aro ãsãrẽ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ du'uo'oya. Topũ Õ'acũ ãsã wiogure wa'icũrãrẽ wějẽ ãjũamorõpeorã wa'arãti”, niña. ¹⁹ Musã tojo nimicã, yu'u tutuaro me'rã

cūrē wee'loticā, Egiptocjũ wioꝝ musārē du'uwĩrōsome.
²⁰ Tojo weegũ yu'u tutuasere i'ogũ, peje i'a uc̄ase me'rã
 Egiptocjārārē bu'iri da'reꝝti. Tojo wéeca be'ro faraó
 musārē du'uwĩrōgūsami. ²¹ Apeyema, yu'u Egiptocjārã
 musārē añurō wācūcã weeguti. Tojo weerã apeyenojō
 marĩrã wa'asome. ²² Nipe'tirã Israe curuacjārã numia
 Egiptocjārã numia na ye wi'seri pu'to nirārē, tojo nicã
 āpērã numia na ya wi'ipũ nirārē uru me'rã wee'que, plata
 me'rã wee'que, tojo nicã su'ti sērĩrāsama. Te su'ti na pō'rã
 sāñatje nirōsa'a. Tojo wee Egiptocjārã c̄ose añusere
 miape'ocã'rāsama, nicũ niwĩ Ō'acũ.

4

¹ Moisé Ō'acūrē yu'ticũ niwĩ:

—Na yu'u tojo nisere ējōpeosome. Tojo nicã yu'u dutisere
 yu'tisome. Yu'tironojō o'orã, a'tiro pe'e nirāsama:
 “Ō'acũ m̄'arē bajuatiapĩ”, nirāsama, nicũ niwĩ Moisé.

² Ō'acũ, “¿M̄'u omocāp̄ure ñe'enojōrē c̄oti?” ni
 sērĩtiña'cũ niwĩ.

“Yu'u tuacjũ ni'i”, ni yu'ticũ niwĩ.

³ —Tiḡure nucūcāp̄ũ doquecūña, nicũ niwĩ Ō'acũ.

Moisé tere tu'ogũ, nucūcāp̄ũ doquecūucũ niwĩ. Cũ tojo
 weecãta, tiḡũ tuacjũ añã dojocarõ niwũ. Tojo wa'acã i'agũ,
 Moisé ui dustimajãcũ niwĩ. ⁴ Ō'acũ pe'e cūrē nicũ niwĩ:

—Omocārē síoo, cũ p̄cōrōrē ñe'eña.

Moisé cũ omocārē síoo, añã p̄cōrōrē ñe'ecũ niwĩ. Cũ
 tojo ñe'ecãta, añã nimi'cũ tuacjũ dojocarõ niwũ tja.

⁵ —A'tere i'arã, “Ō'acũ na ñecūsũm̄ũ Abrahã, Isaa,
 Jacob wioꝝ cūrē bajuapĩ”, nirāsama, nicũ niwĩ Ō'acũ.

⁶ Be'ro Ō'acũ ninemocũ niwĩ:

—Ni'cārōacārē m̄'u ya omocārē m̄'u ya su'tiro doca
 cutiro tiropũ s̄iosōrōña, nicũ niwĩ.

Cũ tojo nicã, Moisé cũ ya omocãrẽ sïosõrõcũ niwĩ. Be'ro cũ ya omocãrẽ miiwĩrõ, ti omocãrẽ cãmi boari omocã ì'acũ niwĩ. ⁷ Tere ì'agũ, Õ'acũ nicũ niwĩ:

—Apaturi mũ'u ya omocãrẽ mũ'u ya su'tiro doca cutiro tiropũ sïosõrõña tja.

Õ'acũ dutironojõta Moisé weecũ niwĩ. Cũ ya omocãrẽ miiwĩrõcãta, nipe'tiro cũ upũ weronojõ añurĩ omocã tojacaro niwũ. ⁸ Be'ro Õ'acũ ninemocũ niwĩ:

—Mũ'u nimu'tãse wee'lose me'rã ãjõpeotirã, mũ'u dutisere weetirã, apetero weerã be'ro apaturi wee'lose me'rã ãjõpeobosama. ⁹ Mũ'urẽ a'te pũaro mũ'u wee'lose me'rã ãjõpeoti, mũ'u dutisere weeticãma, a'tiro weeya. Diapũ acore waamĩí, nucũcãpũ piocũõña. Mũ'u topũ waamĩí piocũse nucũcãpũ dí dojorosa'a, nicũ niwĩ.

¹⁰ —Acoe, yu'u wiogu. Yu'u ucũme'rĩgũ niwe'e. Todũporopũ, tojo nicã mũ'u ni'cãrõcã yu'u mũ'u me'rã ucũcã quẽ'rãrẽ añurõ ucũmasĩtisa'a. Nipe'tisetiri ucũgũ, cu'cu nisa'a, nicũ niwĩ Moisé.

¹¹ Õ'acũ cũrẽ nicũ niwĩ:

—¿Noa masãrẽ ucũmasĩcã weeri? ¿Noa narẽ tu'oticã, ucũticã weeri? ¿Noa narẽ ì'amasĩcã, o caperi bajuticã weeri? Yu'uta tojo weewũ. ¹² Tojo weegu mũ'u na masã tiropũ wa'aya. Mũ'u narẽ ucũcã weetamugũti. Mũ'u narẽ ucũatjere yu'u mũ'urẽ wereguti.

¹³ Moisé ne wa'asĩ'rĩticũ niwĩ. Tojo weegu a'tiro nicũ niwĩ:

—Acoe, yu'u wiogu. Apĩrẽ wa'aduticureya, nicũ niwĩ.

¹⁴ Tere tu'ogu, Õ'acũ Moisé me'rã ua wa'acũ niwĩ. Tojo weegu cũrẽ nicũ niwĩ:

—Mũ'u ma'mi Aarõ pe'e añurõ ucũme'rĩgũ nimi. Mũ'u weronojõ Levĩ ya curuacjũ nimi. Cũ mũ'urẽ põtẽrĩgũ a'tisami. Mũ'urẽ ì'agũ, upũtu e'catigusami. ¹⁵ Cũ me'rã ucũña. Cũ masãrẽ ucũatjere añurõ wereya. Yu'u musã

puarãrẽ ucũcã weeguti. Musãrẽ, musã weeatjere queoro wereguti. ¹⁶ Mu'u Aaró rẽ ucũgũ, y'u'ũ Õ'acũ cãrẽ ucũgũ weronojõ ucũgũsa'a. Aaró pe'e mu'u weresere masãrẽ wereturiagusami. ¹⁷ A'tigu tuacjũre miaña. Tigu me'ra peje i'a ucũase wee'ogũsa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

Moisé Egiptopu majãmitojaa'que ni'i

¹⁸ Moisé cũ mañecũ Jetro ya wi'ipũ dajagu, cãrẽ nicu niwĩ:

—Y'u'ũ apaturi Egipto di'tapũ wa'acã y'u'ũre du'uo'oya. Topũ y'u'ũ acawererã waro nisama. Na catimiti nígũ, narẽ i'asĩ'rĩgũcoro, nicu niwĩ.

—Jau, añurõ wa'aya, ni y'u'ticu niwĩ Jetro.

¹⁹ Moisé cũ Madiã wãmetiropũ nícaterore Õ'acũ cãrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—Egiptopũ dajatojaaya. Mu'ũrẽ wẽjẽsĩ'rĩmi'cãrã wẽrĩpe'tiatojama.

²⁰ Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé cũ nũmorẽ, cũ põ'rãrẽ “Te'a” nígũ, ni'cũ wĩ'magũ burro bu'ipũ narẽ miipeo, Egiptopũ su'ori dajatojaacu niwĩ. Tojo nicã tuacjũ, Õ'acũ cãrẽ miaduti'cũre miacu niwĩ.

²¹ Be'ro Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Y'u'ũ mu'ũrẽ peje i'a ucũasere wee'omasĩcã weepũ. Tojo weegu mu'u Egiptopũre etagu, faraó i'orõpu te pejere wee'õña. Y'u'ũ pe'e faraó rẽ musãrẽ y'u'rũnu'cãcã weeguti. Tojo weegu Israe curuacjãrãrẽ du'uwiĩrõsome.

²² Cũ tojo weecã, mu'u cãrẽ nigũsa'a: “Ûsã wiogu Õ'acũ a'tiro niami: ‘Israe curuacjãrã y'u'ũ macũ, masã ma'mi weronojõ nima. ²³ Y'u'ũre e'catipeorã wa'acã, narẽ du'uwiĩrõña’, mu'ũrẽ nitojamiapũ. Mu'u pe'e narẽ du'uwiĩrõtiapũ. Tojo weegu mu'ũ macũ masã ma'mirẽ wẽjẽgũsa'a”, ni werecu niwĩ Õ'acũ.

²⁷ Moisé ma'apɯ wa'ari curare Õ'acũ pe'e Aaróřẽ a'tiro nicɯ niwĩ: “Masã marĩrõ, yucɯ marĩrõpɯ wa'a, mɯ'ɯ acabiji Moisére põtêřigũ wa'aya.” Tere tu'ogɯ, Aaró wa'a, Moisére Õ'acũ yagu ɯřũgũpɯ[✠] põtêřigũ wa'acɯ niwĩ. Topɯ cãřẽ bocaejagɯ, põtêřĩ, añudutigɯ mi'micɯ niwĩ.

²⁸ Be'ro Moisé, Aaróřẽ Õ'acũ cãřẽ wereduti'quere, tojo nicã peje cũ ĩ'a ɯcɯase ĩ'orãsa'a ní'quere werecɯ niwĩ.

²⁹ Tu'ajanɯ'cõ, na pɯarãpɯta Israe curuacjãřã wiorãřẽ neocũurã wa'acãřã niwã. ³⁰ Na tiropɯ ejacã, Aaró nipe'tise Õ'acũ Moisére ní'quere werepe'ocã'cɯ niwĩ. Tojo nicã, masã ĩ'orõpɯre, ĩ'a ɯcɯase Õ'acũ narẽ weeĩ'oduti'quere weeĩ'ocɯ niwĩ.

³¹ Masã tere ĩ'arã, cũ ní'quere ẽjõpeocãřã niwã. Õ'acũ na pi'etisere ĩ'a, narẽ pajaña'cã tu'orã, cãřẽ e'catipeorã, ejaque'acãřã niwã.

5

Moisé, Aaró faraó me'rã ucũ'que ni'i

¹ Moisé, Aaró Israe curuacjãřã wiorã me'rã ucũca be'ro, faraó tiropɯ wa'a, cãřẽ a'tiro nicãřã niwã:

—Õ'acũ, Israe curuacjãřã wiogɯ, mɯ'ɯřẽ a'tiro weredutiami: “Yarã masãřẽ masã marĩrõ, yucɯ marĩrõpɯ du'uo'oya. Na topɯ yɯ'ɯre e'catipeorã, bosenuɯmɯ weepe-orãsama”, niami, nicãřã niwã.

² Tere tu'ogɯ, faraó pe'e a'tiro yɯ'ticɯ niwĩ:

—¿Noanojõ niti mɯsã wiogɯ nigũ? ¿De'ro wee cũ dutisere tu'o, Israe curuacjãřãřẽ du'uwiřõbosari? Mɯsã “ũsã wiogɯ Õ'acũ” mɯsã nigũřẽ masĩtisa'a. Tojo nicã Israe curuacjãřãřẽ ne du'uwiřõsome, nicɯ niwĩ.

³ Faraó tojo nicã tu'orã, Moisé, Aaró cãřẽ nicãřã niwã:

✠ 4:27 Ex 3.1

—Ō'acũ, hebreo masã wiogũ, ũsãrẽ põtêrĩgũ a'ticũ niami. Tojo weerã ũsã masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũ wa'arãsa'a. I'tia nũmũ wa'ano'rõsa'a. Topũ ũsã wiogũ Ō'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ũjũamorõpeorã wa'arãsa'a. Tojo weeticãma, duti pũrĩse me'rã ũsãrẽ bu'iri da'regusami. Tojo weetigũ, a'mewẽjẽse me'rã wẽrĩcã weegusami, nicãrã niwã.

⁴ Tere tu'ogũ, faraó pe'e a'tiro nicũ niwĩ:

—Moisé, Aaró, ¿de'ro weerã masãrẽ da'radu'ucã weeti? Da'rarã wa'ato, nicũ niwĩ.

⁵ Apeyere faraó nicũ niwĩ:

—Ni'cãrõacãma Israe curuacjãrã a'ti di'tapũre pãjãrã waro masãputima. ¿Na pãjãrãrẽ da'radu'ucã weesi'rĩrã weeti?

⁶ Na tojo nĩca nũmũrẽta faraó su'ori da'rase dutiri masãrẽ, tojo nicã Israe curuacjãrã narẽ dutituriarãrẽ a'tiro duticũ niwĩ:

⁷ —Mũsã Israe curuacjãrãrẽ na wi'seri weerã yeese kujirire weedutirã, tábutire o'oticã'ña majã. Na basu wa'a weetjãrã tábutire miirã wa'ato. ⁸ Todũporo na wi'seri weerã yee'que kujiri wee'carocã'rota weeato tja. Ne ni'cã cuji ðuoticã'to. Na nijĩsijarã bajurõma a'tiro caricũma: “Te'a, marĩ wiogũ Ō'acũrẽ e'catipeorã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ũjũamorõpeorã wa'arã”, nima. ⁹ Narẽ nemorõ tutuaro da'ranemocã weeya. Tojo weese me'rã narẽ nisoo were-sere wãcũsome, nicãrã niwã.

¹⁰ Tojo weerã su'ori da'rase dutiri masã, tojo nicã Israe curuacjãrã narẽ dutituriarã Israe curuacjãrã wiorã tiropũ masãrẽ weredutirã wa'acãrã niwã:

—Faraó mũsãrẽ ni'cãcã me'rã ne tábutire o'onemoduti-tiami. ¹¹ Ni'cãrõacãrẽ mũsã basuta tere mũsã no'lo bocaro a'masijarã wa'arãsa'a. Tojo weemirã, todũporo mũsã yee'que kujirinũcũta yeerãsa'a tja. Ne ðuosome, nicãrã niwã.

¹² Tere tɬ'orã, Israe curuacjãrã nipe'tiro Egiptopɬ tábutire a'marã wa'acãrã niwã. ¹³ Faraó sɬ'ori da'rase dutiri masã, nipe'tise nɬmɬrĩ masãrẽ na todɬporo o'o'que cujiricã'rõta o'oduticãrã niwã. ¹⁴ Tojo nicã Egiptocjãrãta Israe curuacjãrã narẽ dutituriarãrẽ paamɬjã, a'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weerã mɬsã ñamica'a, ni'cãcã quẽ'rãrẽ todɬporopɬ mɬsã wee'carocã'rõta te cujirire weerã ẽmɬejaweti? nicãrã niwã.

¹⁵ Israe curuacjãrã narẽ dutituriarã pe'e faraó tiropɬ cãrẽ a'tiro ni wererã wa'acãrã niwã:

—Wioɬɬ, ẽsã mɬ'urẽ da'raco'terãrẽ ¿de'ro weegɬ tojo ña'arõ weeti? ¹⁶ Mɬ'u yarã sɬ'ori da'rase dutiri masã ẽsãrẽ tábutire o'otima. Tere o'otimirã, “Ticuse cujiri weeya”, nima. Tojo nicã, ẽsãrẽ paama. Ẽsã mejẽta bu'iriti'i. Wioɬɬ, mɬ'u yarã da'rase dutiri masã bu'iritima, nicãrã niwã.

¹⁷ Faraó pe'e narẽ yɬ'ticɬ niwĩ:

—Mɬsã niĩsijarã ni'i. Tojo weerã a'tiro ninu'cũ'u: “Ẽsã wioɬɬ Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ẽjũamorõpeorã wa'acã du'uo'oya”, ni'i. ¹⁸ Da'rarã wa'aya majã. Mɬsãrẽ tábuti o'otimicã, todɬporo mɬsã yee'que cujiricã'rõta yeeya, nicɬ niwĩ.

¹⁹ Israe curuacjãrã narẽ dutituriarã faraó “Ticuse cujirita yeeya” nicã tɬ'orã, diasarõ tɬ'oña'cãrã niwã.

²⁰ Na faraó tiropɬ ni'cãrã wijaarã, Moisére, Aaróre narẽ co'te'cãrãrẽ bocaecãrã niwã. ²¹ Narẽ a'tiro nicãrã niwã:

—Õ'acũ mɬsã weepetiy'e'quere ñ'a, mɬsãrẽ bu'iri da'reato. Faraó, tojo nicã ãpẽrã cãrẽ sɬ'ori da'rase dutiri masã ẽsãrẽ ña'arõ ñ'atu'tima. Mɬsã basuta cãrẽ di'pji o'o, ẽsãrẽ wẽjẽdutirã weronojõ weepã. Tojo weerã mɬsãta bu'iriti'i, nicãrã niwã.

²² Na tojo nicã tɬ'ogɬ, Moisé Õ'acũrẽ a'tiro ni ñubue, sãrĩcɬ niwĩ:

—Wioḡu, ¿de'ro weegũ mũ'u ã'rã masãrẽ ña'arõ weeti? ¿De'ro weedutigũ yũ'ũre a'topũ a'tidutiati? ²³ Mũ'u ye cjasere yũ'u faraó me'rã ucũnũ'cãca nũmũ me'rã, cũ mũ'u yarã masãrẽ nemorõ ña'arõ weenu'cũcã'mi. Mũ'u pe'e mũ'u yarã masãrẽ ne yũ'rũweticã weewe'e, nicũ niwĩ.

6

¹ Moisé Õ'acũrẽ sêríca be'ro Õ'acũ a'tiro ni yũ'ticũ niwĩ:

—Ni'cãrõacã mũ'u yũ'u faraórẽ weeatjere ñ'agũsa'a. Yũ'u tutuase me'rã narẽ wijacã weeguti. Yũ'u tutuasere ñ'agũ, Egiptopũ nirãrẽ wijadutigũsami, nicũ niwĩ Õ'acũ.

² Õ'acũ apetero Moisére ucũḡũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—Yũ'u Õ'acũ, mũsã wioḡu ni'i. ³ Abrahãrẽ, Isaare, Jacore ucũḡũ, “Õ'acũ tutuayũ'rũnũ'cãḡũ ni'i”, ni werewũ. Tojo nimigũ, yũ'u wãme waro pe'ere werebajurëtiwũ. Yũ'ũta ni'i Õ'acũ mũsã wioḡu niwũagũta. ⁴ Apeyema tja, “Mũsã pãrãmerã nituriarãrẽ Canaá di'tare o'oguti” ni, na me'rã apowũ. Na ti di'tare apesecjãrã weronojõ níni'wã yujupũ. ⁵ Ni'cãrõacãrẽ Israe curuacjãrã pi'eticã ñ'agũ, Egiptocjãrã narẽ ɸpũtu da'raduticã ñ'agũ, yũ'u na ñecũsumũa nituriarã me'rã apo'quere wãcũ'u. ⁶ Tojo weegũ Israe curuacjãrãrẽ a'tiro ni wereya: “Yũ'u Õ'acũ, mũsã wioḡu, mũsã Egiptocjãrã dutise doca nirãrẽ na tutuaro da'radutipesere wijata'aguti. Yũ'u tutuaro me'rã, Egiptocjãrãrẽ bu'liri da're, mũsãrẽ yũ'rũweticã weeguti. ⁷ Mũsã, yarã masã nirãsa'a. Yũ'u Õ'acũ, mũsã wioḡu nigũsa'a. Tojo weese me'rã mũsã yũ'ũre 'Õ'acũ, ãsã wioḡu nimi', nirãsa'a. 'Cũta ãsãrẽ Egiptocjãrã dutise doca ní'cãrãrẽ wijacã weeami; na tutuaro me'rã da'radutipesere wijata'ami', nirãsa'a. ⁸ Yũ'u Abrahãrẽ, Isaare, Jacore o'oguti níca di'tapũ mũsãrẽ miagũsa'a. Te mũsã

ye di'ta nidojarosa'a. Yũ'u Õ'acũ, musã wiogũ ni'i", nicũ niwĩ.

⁹ Moisé a'tere Israe curuacjãrãrẽ wereturiacũ niwĩ. Ʋpũtu Egiptocjãrã narẽ da'radutipeyucã, bũjaweti, wãcũ-tutuadu'ucãrã niwã. Tojo weerã Moisé narẽ ní'quere yũ'titicãrã niwã. ¹⁰ Tere ï'agũ, Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

¹¹ —Faraó tiropũ wa'aya. Wa'a, cũrẽ Israe curuacjãrãrẽ ti di'tapũ nirãrẽ wijadutiya.

¹² Moisé pe'e Õ'acũrẽ a'tiro yũ'ticũ niwĩ:

—Israe curuacjãrã yũ'are ne cã'rõ yũ'titima. Nemorõ faraó pũricã yũ'titisami. Yũ'u ucũgũ ne me'rĩtisa'a, nicũ niwĩ.

¹³ Tere tu'ogũ, Õ'acũ Moisére, Aarõrẽ Israe curuacjãrãrẽ, tojo nicã faraórẽ a'tiro ni weredutigũ o'ócũ niwĩ tja:

—Õ'acũ Israe curuacjãrã Egiptopũ nirãrẽ ũsãrẽ miiwĩ-jadutiami, ni wereya, nicũ niwĩ.

Aarõ, Moisé ñecũsumũa ye curaricjãrã wãme ni'i

¹⁴ Israe curuacjãrã masã ma'misumũa ã'rã nicãrã niwã:

Jacob macũ Rubén, masã ma'mi nicũ niwĩ. Cũ põ'rã Hanoc, Falú, Hezrón, Carmi nicãrã niwã. ã'rã Rubén ya curuacjãrã nicãrã niwã.

¹⁵ Simeó põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Jemuel, Jamín, Ohad, Jaquín, Zohar, Saúl nicãrã niwã. Cũ Saúl cananeo di'tacjõ macũ nicũ niwĩ. ã'rã Simeó ya curuacjãrã nicãrã niwã.

¹⁶ Leví ciento treinta y siete cũ'marĩ caticũ niwĩ. Masã ma'mi me'rã ñcã, téé nitũogũ me'rã cũ põ'rã a'tiro wãmeticãrã niwã: Gersón, Coat, Merari. ¹⁷ Gersón põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Libni, Simei. ¹⁸ Coat ciento treinta y tres cũ'marĩ caticũ niwĩ. Cũ põ'rã a'ticũrã nicãrã niwã: Amram, Izhar, Hebró, Uziel. ¹⁹ Merari põ'rã a'ticũrã

nicārã niwã: Mahli, Musi nicārã niwã. ã'rá Leví ya curuacjãrã masã ma'mi me'rá ninu'cã, téé nituogu me'rá nicārã niwã.

²⁰ Amram cū wãmeo Jocabed me'rá numoticu niwĩ. Na Aaró, Moisére pō'rãticãrã niwã. Amram ciento treinta y siete cū'marĩ caticu niwĩ.

²¹ Izhar pō'rã a'ticurã nicārã niwã: Coré, Nefeg, Zicri.

²² Uziel pō'rã a'ticurã nicārã niwã: Misael, Elzafán, Sitrí.

²³ Aaró Elisabet wãmetigore numoticu niwĩ. Co Aminadab macō Naasón* acabijo nico niwō. Na a'ticurã pō'rãticãrã niwã: Nadab, Abihú, Eleazar, Itamar.

²⁴ Coré pō'rã a'ticurã nicārã niwã: Asir, Elcana, Abiasaf. Na Coré ya curuacjãrã nicārã niwã.

²⁵ Ni'cū Aaró macū Eleazar, Futiel wãmetigu macō ni'cōrē numoticu niwĩ. Co Finees wãmetigore pō'rãtico niwō. Leví ya curuacjãrã masã ma'mi me'rá nu'cã, téé nituogu me'rá nicārã niwã.

²⁶ Aaró, Moiséreta Õ'acū Israe curuacjãrãrē Egipto di'tapu ní'cãrãrē su'ori miiwijaduticu niwĩ. Na ye curari me'rá tojo weeduticu niwĩ. ²⁷ Náta tja Israe curuacjãrãrē Egiptopure miiwjarãti ní'rá, faraó me'rá ucūcãrã niwã.

Õ'acū Moisére, Aaróre piji'que ni'i

²⁸⁻²⁹ Õ'acū Egiptopu Moisé me'rá cū ucūca numurē, cãrē a'tiro nicu niwĩ:

—Yu'u Õ'acū, musã wiogu ni'i. Nipe'tise yu'u mu'urē wereatjere faraó, Egiptocjãrã wiogure wereapa.

³⁰ Moisé pe'e cãrē yu'ticu niwĩ:

—Wiogu, yu'uma yu'u ucūse ne, to wa'awe'e. Tojo weegu faraó yu'u ucūse ne yu'titigusami, nicu niwĩ Moisé.

* ^{6:23} Naasón Aminadab macū masã ma'mi nicu niwĩ. Num 1.7

7

¹ Moisé tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ cūrẽ nicu niwī:

—Ĩ'aña majã. Mu'u faraórẽ ucũcã, yu'u basu cūrẽ ucũgũ weronojõ tu'oña'gũsami. Mu'u ma'mi Aaró pe'e mu'urẽ ucũbosagusami. ² Mu'u Aarórẽ nipe'tise yu'u dutisere weregusa'a. Be'ro cũ pe'e faraóprẽ Israe curuacjãrãrẽ ti di'tapu nirãrẽ wijadutigũ ucũgũsami. ³⁻⁴ Yu'u pe'e cūrẽ musãrẽ yu'rũnu'cãcã weeguti. Peje apeyenojõ ĩ'a ucuasenojõrẽ Egiptopũrẽ weei'omicã, faraó musã sērĩsere yu'tisome. Egiptopũrẽ yu'u tutuasere ĩ'ogũti. Queoro narẽ bu'iri da'regu, to Egiptopũ nirã yarã masãrẽ wijacã weeguti. ⁵ Egiptopũrẽ yu'u tutuasere ĩ'óca be'ro, tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ miiwijáca be'ro, Egiptocjãrã yu'u wioгу ni'i nisere masĩrãsama, nicu niwī Õ'acũ.

⁶ Moisé, Aaró Õ'acũ cũ duti'caronojõta queoro weecãrã niwã. ⁷ Na faraó me'rã ucũcaterore Moisé ochenta cũ'marĩ cȳocȳ niwī. Aaró pe'e ochenta y tres cũ'marĩ cȳocȳ niwī.

Aaró cũ tuacju queti ni'i

⁸ Õ'acũ Moisére, Aarórẽ nicu niwī:

⁹ —Faraó musãrẽ apeyenojõ weei'oduticã, Aaró cũ ya tuacjũre mii, nucũcãpũ faraó tiro doquecũudutiya. Cũ tojo weecã, tigũ tuacju ãña dojorosa'a, nicu niwī.

¹⁰ Moisé, Aaró, faraó tiropũ cũ me'rã ucũrã wa'acãrã niwã. Õ'acũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Aaró cũ tuacjũre faraó, tojo nicã cūrẽ da'raco'terã põtẽorõpũ doquecũucũ niwī. Cũ tojo weecãta, tigũ tuacju ãña dojocarõ niwũ. ¹¹ Tojo weecã ĩ'agũ, faraó pe'e cũ yarã masĩrĩ masãrẽ, tu'oña'rĩ masãrẽ pijicũ niwī. Na quẽ'rã na masĩsere mejãrõta weecãrã niwã. ¹² Na ye tuasepagũre nanũcũ doquecũucãrã niwã. Терагũnũcũ ãña dojocarõ

niwũ. Aaró yagũ tuacjũ pe'e masĩrĩ masã, tu'oña'rĩ masã yepagũre ba'ape'ocã'caro niwũ. ¹³ Tojo wa'amicã, faraó pe'e Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãcũ niwĩ. Õ'acũ “Tojo wa'arosa'a” nĩ'caronojõta ne yu'titicũ niwĩ.

Õ'acũ dí me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹⁴ Moisé, Aaró faraó tiropũ wijáaca be'ro Õ'acũ Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

—Faraó yu'titi, ne Israe curuacjãrãrẽ wijacã weetimi. ¹⁵ Ñamiacã ñamicure, cũ diapũ bu'ari cura cũ me'rã ucũrã wa'aya. To dia sumutorũ co'teapa. Mũ'ũ yagũ tuacjũ aña dojocã wee'cũ me'rã wa'aya. ¹⁶ Topũ faraó'rẽ a'tiro niña: “Õ'acũ, hebreo masã wiogũ, mũ'urẽ a'tiro nidutigũ yu'ure o'oami: ‘Yarã masãrẽ yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ yu'ure e'catipeorã wa'acã, du'uo'oato’, niami. Mũ'ũ pe'e ne ‘Jau’ niwe'e. ¹⁷ Tojo weegũ Õ'acũ a'tiro niami: ‘Nĩ'cãrõacã me'rã yu'ũ wiogũ nisere masĩgũsa'a’, niami. Yu'ũ, Moisé, yagũ tuacjũ me'rã acore paapo'ocã, aco dí dojorosa'a. ¹⁸ Wa'i wẽrĩrãsama. Te aco ãrĩse dojorosa'a. Tere yabirã, Egiptocjãrã ne sĩ'rĩsome”, Õ'acũ Moisére tojo ni wereduticũ niwĩ faraó'rẽ.

¹⁹ Õ'acũ Moisére a'tiro ninemocũ niwĩ:

—Aaró'rẽ a'tiro niña: “Nipe'tise maarĩrẽ, o'majã maarĩacãrẽ, tojo nicã ditararire, nipe'tise aco pose-tisenõjõ Egiptopũ nisere mũ'ũ yagũ tuacjũ me'rã síoo, wẽjẽtuato. Tojo weecã, aco na yucũ co'ripũ nise, ãtã me'rã wee'queparũpũ nise dí dojorosa'a”, nicũ niwĩ.

²⁰ Moisé, Aaró Õ'acũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Aaró cũ yagũ tuacjũre diapũ paapo'ocũ niwĩ. Faraó, cũ docacjãrã ì'orõpũ tojo weecũ niwĩ. Tojo weecã, te aco dí dojocarõ niwũ. ²¹ Wa'i wẽrĩcãrã niwã. Aco ãrĩse tojacarõ niwũ. Tojo weerã Egiptocjãrã masã ne te acore sĩ'rĩticãrã

niwã. Nipe'tiro Egipto cjase aco dí dojope'tia wa'acaro niwũ.

²² Tojo wa'amicã, Egiptocjãrã tu'oña'rĩ masã na masise me'rã mejãrõta weecãrã niwã. Faraó Õ'acũrẽ yu'rũnũ'cã, Õ'acũ cũ ní'caronojõta Moisé, Aaró na nisere ne tu'oticu niwĩ. ²³ Faraó tu'oronojõ o'ogu, majãmitojaa, cũ ya wi'ipũ wa'a wa'acu niwĩ. ²⁴ Nipe'tirã Egiptocjãrã aco añuse na waatje perire dia sumutorũ se'ecãrã niwã. Dia cjase pe'e ne si'rĩse mejẽta nicaro niwũ.

Õ'acũ oma me'rã bu'iri da're'que ni'i

²⁵ Õ'acũ diare dí dojocã wéeca be'ro ni'cã semana yu'rũcaro niwũ.

8

¹ Titare Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Faraó tiropũ wa'a, cũrẽ a'tiro niña: “Õ'acũ a'tiro ni-ami: ‘Yarã masãrẽ du'uo'oya. Na yu'ũre ëjõpeorã wa'ato.

² Mũ'ũ narẽ du'uwĩrõticãma, oma me'rã nipe'tiro Egiptopũre bu'iri da'reguti. ³ Diapũre oma yu'rũmajãrãsama.

Na mũ'ũ wioгу ni'rĩ wi'ipũre sãjãrãsama. Mũ'ũ cãrĩrĩ tucũpũre, mũ'ũ cãrĩpesaropũre, mũ'ũ docacjãrã wiorã ye wi'seripũre, nipe'tirã mũ'ũ yarã masã nirõpũre sãjãrãsama. Mũ'ũ pá ãjũase wi'seripũre, tojo nicã pá tuumorẽse co'ripũre sãñarãsama. ⁴ Na oma mũ'ũ bu'ipũ bu'pupejarãsama. Mũ'ũ docacjãrã wiorã bu'ipũ, mũ'ũ yarã masã bu'ipũ bu'pupejarãsama’”, nicũ niwĩ.

⁵ Õ'acũ Moisére werenemocũ niwĩ:

—Aaróre cũ yagu tuacjũ me'rã nipe'tise maarĩrẽ, maarĩacãpũre, ditararipũre síoo, wẽjẽtuato. Cũ tojo weecã, oma tepũ ní'cãrã majãa, Egipto di'tapũre mu'mua wa'arãsama.

⁶ Tere tu'ogu, Aaró Egipto di'tapu nise aco bu'ipu cū tuacjare síoo, wējētuocu niwī. Cū tojo weecā, oma pājārā nipe'tiro ti di'tapure tuuse'sa wa'acārā niwā. ⁷ Tojo nimicā, tu'ña'rī masā, masīrī masā quē'rā mejārōta weecārā niwā. Egipto di'tapure oma bajuacā weecārā niwā. ⁸ Tere ī'agū, faraó Moisére, Aaróre pijidutio'ocu niwī. A'tiro nicu niwī:

—Musā wiogu Ō'acūrē oma yu'u, tojo nicā yarā masā tiro nirārē pe'ticā weedutiya. Mu'u tojo weecā, mu'u yarā masārē wa'icūrārē wējē, Ō'acūrē űjūamorōpeodutigu du'uo'oguti, nicu niwī.

⁹ Moisé faraóre yu'ticu niwī:

—¿De'ro nicā mu'urē, mu'u docacjārā wiorārē, mu'u yarā masārē sērībosacā űasari? Yu'u sērīcā, oma mu'urē, mu'u ya wi'ipure marīrāsama. Diapu dia'cū tojarāsama.

¹⁰ —Ŋamiacāta sērībaque'oya, nicu niwī faraó.

Moisé pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Mu'u nírōnojōta wa'arosa'a. Te me'rā ne apī Ō'acū űsā wiogu weronojō tutuagu marīmi nisere masīgūsa'a. ¹¹ Oma mu'u wiogu nirī wi'ipureta pe'tirāsama. Pe'ti, diapu dia'cū tojarāsama. Mu'urē, mu'u docacjārā wiorārē, mu'u yarā masārē caribonemosome, nicu niwī.

¹² Tu'ajanu'cō Moisé, Aaró faraó ya wi'ipu ní'cārā wijaa wa'acārā niwā. Be'ro Moisé Ō'acūrē “Oma Faraóre o'ó'cārāre pe'ticā weeya” ni, sērīcu niwī. ¹³ Ō'acū Moisé cū sērī'caronojōta weecu niwī. Oma wi'seripu ní'cārā, wijaropu ní'cārā, cāpūpu ní'cārā wēripe'tia wa'acārā niwā. ¹⁴ Masā na oma wērī'cārārē seeneocūucārā niwā. Nipe'tiropu űa'arō űrīcaro niwū. ¹⁵ Oma pe'ticā ī'amigū, faraó na marīcā ī'agū, Ō'acūrē yu'runu'cāgū, Moisé, Aaró na ucūserē ne tu'osī'rīticu niwī. Ō'acū cū ní'caronojōta wa'acaro niwū.

Õ'acũ moarã dími'rĩrãcã me'rã bul'iri da're'que ni'i

¹⁶ Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Aaróre cũ yagũ tuacjũre síoo, nucũcãpũ di'tamarãri nisere paacũudutiya. Tojo weecã, nipe'tiro Egiptopũre moarã dími'rĩrãcã pãjãrã bajuarãsama, nicũ niwĩ.

¹⁷ Cũ duti'caronojõta weecãrã niwã. Aaró cũ tuacjũre síoo, nucũcãpũ paacũucũ niwĩ. Cũ tojo weecãta, nipe'tise di'tamarãri Egiptopũre moarã dími'rĩrãcã pãjãrã dojocãrã niwã. Na masãrẽ, wa'icũrãrẽ nu'rĩcãrã niwã. ¹⁸ Masĩri masã, tu'oña'rĩ masã quẽ'rã na weel'omasise me'rã moarã dími'rĩrãcã pãjãrãrẽ bajurẽsi'rĩcãrã nimiwã. Põtẽoticãrã niwã. Na moarã dími'rĩrãcã masãrẽ, wa'icũrãrẽ nu'rĩcãrã niwã.

¹⁹ Na tojo wee põtẽotirã, faraóre nicãrã niwã:

—A'te Õ'acũ cũ tutuaro me'rã weese ni'i, nicãrã niwã.

Tojo wa'amicã, faraó pe'e Õ'acũrẽ yũ'rũnu'cãgũ, na ucũsere ne tu'oticũ niwĩ. Õ'acũ cũ ní'caronojõta weecũ niwĩ.

Õ'acũ nurũrũa me'rã bul'iri da're'que ni'i

²⁰ Be'ro Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Faraó ñamiacã ñamicure diapũ bu'agusami. Tojo weerã musã maata wã'cã, cũrẽ a'tiro nirã wa'apa: “Õ'acũ a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ yũ'ũre e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ²¹ Mũ'ũ narẽ du'uo'oticãma, mũ'ũrẽ, mũ'ũ do-cacjãrã wiorãrẽ, mũ'ũ yarã masãrẽ, musã ye wi'seripũre nurũrũarẽ o'ógũti. Egiptocjãrã ye wi'seripũ nurũrũa mu'mua wa'arãsama. Mejãrõta nucũcãpũ quẽ'rãrẽ mu'-murãsama. ²² Tojo wa'ari curare Gosén di'ta pe'ema, yarã masã na nirõrẽ ne ni'cũ nurũrũ marĩgũsami. Mũ'ũ faraó, te me'rã yũ'ũ Õ'acũ, a'ti di'tapũ nisere masĩgũsa'a. ²³ A'tiro weecã, yarã masãrẽ, mũ'ũ yarã me'rã dũcawaasere masĩgũsa'a. A'te yũ'ũ tojo nise ñamiacãta tojo wa'arosa'a', niami Õ'acũ”, ni werẽcũ niwĩ Moisé.

²⁴ Cũ ní'caronojōta wa'acaro niwũ. Faraó ya wi'ipure, tojo nicã cũ docacjãrã wiorã ye wi'seripure nurũrũa pãjãrã waro añurõ na'itĩ'arõ tuusãjãacãrã niwã. Nipe'tiro Egiptocjãrã na nirõpure tojo wa'acaro niwũ. Na nurũrũa pãjãrã niyũ'ruarã, ti di'tare añurõ mu'muyũ'rua, do-jorẽbutiacãrã niwã.

²⁵ Tojo wa'acã, faraó Moisére, Aaróre pijidutio'ocũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ãjũamorõpeorã wa'aya. Mejõ a'ti di'tapure wijaticã'ña.

²⁶ Moisé cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Ne queoro nitirocoro. Æsã wiogũ Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeorã, Egiptocjãrã pe'ema na wa'icũrã na ëjõpeorã wiori nima. Tojo weerã na Egiptocjãrã ãsã wa'icũrã na ëjõpeorãrẽ ãjũamorõpeocã i'arã, ãsãrẽ ãtãperi me'rã doquewẽjẽbosama. ²⁷ Æsã i'tia nũmũ wa'aro, yucũ marĩrõ, masã marĩrõpũ wa'arãsa'a. Topũ Õ'acũ ãsã wiogũre cũ duti'caronojõta wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ãjũamorõpeorãsa'a, nicũ niwĩ.

²⁸ Tere tũ'ogũ, faraó nicũ niwĩ:

—To pũrĩcãrẽ masã marĩrõpũ wa'aya. Topũ musã wiogũ Õ'acũrẽ wa'icũrãrẽ wẽjẽ, ãjũamorõpeoya. Yoaropũ waro wa'aticã'ña. Yũ'u quẽ'rãrẽ sãrĩbosapa, nicũ niwĩ.

²⁹ Moisé cũrẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Maata a'to ní'cũ wijaagũta, Õ'acũ yũ'u wiogũre sãrĩgũti. Ñamiacãta nurũrũa mũ'u tiropure, mũ'u docacjãrã wiorã tiropure, mũ'u yarã masã tiropure marĩrãsama. Mũ'u “A'tiro weegũti” ni weecã, tojo nicã Israe curuacjãrãrẽ, Õ'acũ ãsã wiogũre wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeodutigũ du'uo'ocã, tojo wa'arosa'a, nicũ niwĩ Moisé.

³⁰ Moisé faraó ya wi'ipũ ní'cũ cũ wijáaca be'roacãta Õ'acũrẽ sãrĩcũ niwĩ. ³¹ Õ'acũ Moisé cũ sãrĩ'caronojõta

weecu niwĩ. Nurũrũa faraó tiropu, cũ docacjãrã wiorã tiropu, cũ yarã masã tiropu ní'cãrã wijaape'tia wa'acãrã niwã. ³² Na pe'ticã ì'amigũ, faraó Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãgũ, Israe curuacjãrãrẽ du'uo'oticu niwĩ tja.

9

Õ'acũ wa'icũrã ecarãrẽ bu'iri da'regu wẽricã wee'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Faraó tiropu wa'a, a'tiro niña: “Õ'acũ, hebreo masã wiogu, a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ² Mu'u du'uo'oronojõ o'ogu, narẽ du'uticã, ³ Õ'acũ cũ tutuasere ì'ogũ, mu'u yarã wa'icũrã cãpũpu nirãrẽ bu'iri da'regusami. Narẽ duti pũrise waro wã'cãrõsa'a. Cabayua, burroa, cameyua, wecu, oveja wẽrĩrasama. ⁴ Õ'acũ Egiptocjãrã yarã wa'icũrãrẽ wẽricã weegusami. Israe curuacjãrã yarã pe'ea ne ni'cũ wẽrĩsome'”, nicu niwĩ.

⁵ Õ'acũ cũ bu'iri da'reatji nũmũrẽ cũutojacu niwĩ. A'tiro niami:

—Ñamiacã tere tojo weeguti, niami.

⁶ Ape nũmu cũ tojo ní'quere weecu niwĩ. Nipe'tirã wa'icũrã Egiptocjãrã yarã wẽrĩpe'tia wa'acãrã niwã. Israe curuacjãrã yarã pe'le ne ni'cũ wẽrĩticu niwĩ. ⁷ Faraó Israe curuacjãrã yarã wa'icũrãrẽ ì'adutigũ o'ócu niwĩ. Na yarã ne ni'cũ wa'icũ wẽrĩticu niwĩ. Tojo wa'acã ì'amigũ, Õ'acũrẽ yu'rũnu'cãgũ, Israe curuacjãrãrẽ ne du'uo'oticu niwĩ.

Õ'acũ bipisepa me'rã bu'iri da're'que ni'i

⁸ Õ'acũ Egiptocjãrã yarã wa'icũrãrẽ bu'iri da'rẽca be'ro Moisére, Aarõrẽ nicu niwĩ:

—Pá na ñjũarõ cjase nujãrẽ ni'cã omocã ejatuaro õrẽmiña. Moisé faraó ì'orõ u'mũarõpu tere

doquestemorōato. ⁹ Te nujã añuse marãrĩ tojarosa'a. Nipe'tiro Egipto di'tapure se'sa wa'arosa'a. Se'sa, masãrẽ, wa'icũrãrẽ bipisepa wa'acã weerosa'a, nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁰ Tojo weerã Moisé, Aaró pá ñjũarõ cjase nujãrẽ mii, faraó tiropũ cã me'rã ucũrã wa'acãrã niwã. Topũ Moisé te nujãrẽ doquestemorõcũ niwĩ. Cũ tojo weecã, masãrẽ, wa'icũrãrẽ na upũ nipe'tiropũ bipisepa wa'acaro niwũ. ¹¹ Egiptocjãrã masĩrĩ masã, tu'oña'rĩ masã quẽ'rã ãpẽrã weronjõta bipisepa wa'ano'cãrã niwã. Tojo weerã Moisére ne põtëoticãrã niwã. ¹² Õ'acũta faraórẽ Moisére, Aarórẽ yu'rũnu'cãcã weecũ niwĩ. Tojo weegũ Õ'acũ Moisére ní'caronjõta Moisé, Aaró na ucũsere ne yu'titicũ niwĩ.

Õ'acũ yũsũase aco peri bu'a'que peri paca me'rã bu'iri da're'que ni'i

¹³ Be'ro Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—Ñamiacã ñamicure wã'cã, faraórẽ a'tiro nigũ wa'aya: “Õ'acũ, hebreo masã wiogũ, a'tiro niami: ‘Yarã masãrẽ yu'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ¹⁴ Ni'cãrõacãma mu'urẽ, mu'u docacjãrã wiorãrẽ, mu'u yarã masãrẽ upũtu waro bu'iri da'regũti. Te me'rã mu'u masĩgũsa'a ne apĩ a'ti di'tapure yu'u weronjõ nigũ marĩmi. ¹⁵ Yu'u tutuasere i'ogũ, ni'cãti me'rãta mu'urẽ, mu'u yarã masãrẽ bu'iri da're, wẽjẽpe'otojabopã. A'ti di'tapũ nimi'cãrã bajudutipe'tiatocabopã. ¹⁶ Mu'urẽ yu'u tutuasere i'ato nigũ, wẽjẽtiwũ. Tojo nicã masã nipe'tise di'tacjãrã yu'ure masiãto nígũ, tojo weewũ. ¹⁷ Tojo weemicã, mu'u pe'e yarã masãrẽ cã'mota'agũ, ne du'uo'owe'e. ¹⁸ Mu'urẽ a'tiro weegũti. Ñamiacã a'ti orata yũsũase aco peri bu'a'que peri paca burucã weegũti. Ne ni'cãti Egiptopure tojo wa'ati'quere wa'acã weegũti. ¹⁹ Tojo weegũ mu'u yarã wa'icũrãrẽ mejẽcã wa'ari nígũ, añurõ nũrõña. Tojo nicã, nipe'tise

mɯ'ɯ cãpũpɯ ɯosere nũrõpe'oya. Te yũsɯase aco peri bu'a'que peri paca burũpejaro, masãrẽ, wa'icũrãrẽ wi'li po'peapɯ nitirãrẽ wẽjẽpe'orosa'a,'” nicɯ niwĩ Õ'acũ.

²⁰ Ni'cãrẽã faraó docacjãrã wiorã tere tũ'oyurã, uicãrã niwã. Tojo weerã narẽ da'rawã'ñaco'terãrẽ, wa'icũrãrẽ wi'li po'peapɯ cũucãrã niwã. ²¹ ãpẽrã pe'e tere wiopesase me'rã tũ'oticãrã niwã. Tojo weerã narẽ da'rawã'ñaco'terãrẽ, wa'icũrãrẽ cãpũpɯ cũucãrã niwã.

²² Be'ro Õ'acũ Moisére nicɯ niwĩ:

—Mɯ'ɯ ya omocãrẽ ɯ'mũarõpɯ sĩomorõña. Mɯ'ɯ tojo weecã, nipe'tiro Egiptopɯre yũsɯase aco peri bu'a'que peri paca burũrosa'a. Te peri masãrẽ, wa'icũrãrẽ, yucũpagure, cãpũpɯ ote'quere nipe'tiro Egiptopɯ nisere burũpejarosa'a, nicɯ niwĩ.

²³ Moisé cũ ya omocãrẽ ɯ'mũarõpɯ sĩomorõcɯ niwĩ. Cũ tojo weecã, Õ'acũ bũpo paase, ya'base o'ócɯ niwĩ. Tojo nicã yũsɯase aco peri bu'a'que peri paca di'tapɯre burũcã weecɯ niwĩ. Nipe'tiro Egiptopɯre te peri burũ, tuuse'sanɯ'cãcaro niwũ. ²⁴ Bũpo ya'ba, yũsɯase aco peri bu'a'que peri paca ne tojanɯ'cãrõ marĩrõ burũnu'cũcaro niwũ. Egiptopɯre ne ni'cãti tocã'rõ tutuaro burũticaro niwũ. ²⁵ Te peri paca nipe'tiro Egiptopɯre topɯ nisere mũtõdijocã'caro niwũ. Masãrẽ, wa'icũrãrẽ, yucũpagure, otesere tojo weecaro niwũ. Tojo nicã, topɯ nise nipe'tise yucũpagure doquewi'redijocã'caro niwũ. ²⁶ Tojo wa'am-icã, Gosén di'ta pe'ema Israe curuacjãrã tirore ne ni'cã pe burũticaro niwũ.

²⁷ Tojo wa'acã ï'agũ, faraó Moisére, Aarõrẽ pijidutio'ocɯ niwĩ. Narẽ a'tiro nicɯ niwĩ:

—Yɯ'ɯ ña'arõ weepã. Yɯ'ɯta bu'iriti'li. Tojo nicã yɯ'ɯmasã quẽ'rã bu'iritima. Õ'acũ pũrĩcã bu'iri moomi.

²⁸ Ɔpɯtu waro bũpo paase, yũsɯase aco peri bu'a'que peri paca burũsere tũ'oña'toja'a. Põtẽotisa'a. Tojo weegũ

mūsārē du'uwīrōgūti majā. Mūsā Ō'acūrē ūsā ye cjasere sērībosaya. Yū'ū mūsārē du'uo'oguti, nicū niwī faraó.

²⁹ Moisé cārē yū'ticū niwī:

—Maata a'ti macāpūre wijagū, Ō'acūrē sērī űubuegū, ya omocārē sīomorōgūti. Tojo weecā, aco bū'a'que peri paca būrūnemosome. Būpo paanemosome. Te me'rā nipe'tiro a'ti nucūcā “Ō'acū ye nī'i” nisere masīrāsa'a. ³⁰ Yū'ū pe'le mū'ū weesetisere añurō masī'i. Mū'ū, tojo nicā mū'ū docacjārā wiorā, Ō'acū yū'ū wioḡure ne wiopesase me'rā tū'oña'we'le, nicū niwī Moisé.

³¹ Cebada pupiropū weecaro nimiwū. Lino pe'le o'oro weecaro nimiwū. Tojo weero na ote'quere añurō doquemūtōcā'caro niwū. ³² Trigo, centenoa pūrīcā be'ropū pupisa'a. Tojo weero tea mejēcā wa'aticaro niwū.

³³ Moisé faraó tīropū nī'cū ti macāpū wijagū, cū ye omocārīrē sīomorō, Ō'acūrē sērīcū niwī. Cū tojo weeri curata maata aco bū'a'que peri paca būrūdu'ucaro niwū. Tojo nicā acoro pejadu'ucaro niwū. Būpo quē'rā paadu'ucū niwī. ³⁴ Tojo wa'acā ī'amigū, faraó Ō'acūrē yū'rūnū'cācū niwī. Cū docacjārā wiorā quē'rā mejārōta yū'rūnū'cārā niwā. ³⁵ Ō'acū Moisé me'rā todūporopū nī'caronojōta faraó Israe curuacjārārē ne du'uo'oticū niwī.

10

Ō'acū mū'mūrīwī'ia me'rā bu'iri da're'que nī'i

¹ Ō'acū Moisére nicū niwī:

—Faraó me'rā ucūgū wa'aya. Yū'ūta cūrē, tojo nicā cū docacjārā wiorārē mū'ūrē yū'rūnū'cācā weepū. Narē yū'ū tutuase, ī'a ucūasenojōrē wee'ogūti nīgū, tojo weepū. ² Tojo nicā, mū'ū pō'rārē, mū'ū pā'rāmerārē yū'ū Egiptocjārārē bu'iri da're'quere, ī'a ucūase wee'o'quere

wereturiato nígũ, tojo weearũ. Tojo weerã “Yũ'ũ Õ'acũ, mäsã wioğũ ni'í” nisere masĩrãsa'a, nicũ niwĩ Õ'acũ.

³ Cũ tojo níca be'ro Moisé, Aaró faraó me'rã ucũrã wa'acãrã niwã:

—Õ'acũ, hebreo masã wioğũ mũ'urẽ a'tiro nidutiami: “Yũ'ũ weesere í'amigũ, yũ'ũ dutiro ne weewe'e. Yarã masãrẽ yũ'ure e'catipeorã wa'acã du'uo'oya. ⁴ Mũ'ũ du'uo'oticãma, ñamiacãta mũ'murĩwi'ia a'ti di'tare a'ticã weeguti. ⁵ Tojo weerã mũ'murĩwi'ia pãjãrã niyucã, di'ta ne bajusome. Aco bũ'a'que peri paca burũ, do-quewẽjẽ dũ'a'quere ba'arãsama. Tojo nicã cãpũrũ yucũpagũ nise pũrĩrẽ ba'ape'ocã'rãsama. ⁶ Mũ'ũ ya wi'ire, mũ'ũ docacjãrã wiorã ye wi'serire, nipe'tirã Egiptocjãrã ye wi'serire mu'mua wa'arãsama. Mũ'ũ ñecũsumua, mũ'ũ pacũsumua na ninũ'cãcaterore í'ati'quere, téé ni'cãrõacãrũ quẽ'rãrẽ mäsã í'ati'quere í'arãsa'a”, nicũ niwĩ.

Tojo nitojaguta, Moisé majãminũ'cã, faraó ya wi'ire wijaa wa'acũ niwĩ.

⁷ Tere tu'orã, faraó docacjãrã wiorã cũrẽ a'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro nicãrũ marĩrẽ ã'rĩ ña'arõ weedu'ugusari? Õ'acũ na wioğũre e'catipeorã wa'acã, narẽ du'uo'ocã'ña. Cũ marĩ ya di'tare dojorẽpe'otojami. ¿Mũ'ũ tere í'aweti? nicãrã niwã.

⁸ Faraó Moisére, Aaróre pijiduticũ niwĩ. Narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũ, mäsã wioğũre e'catipeorã wa'aya. Wereya. ¿Noa wa'arãsari mäsã me'rã?

⁹ Moisé yũ'ticũ niwĩ:

—Ûsãrũma Õ'acũ ya bosenuũ pajiri bosenuũ nirõ we'e. Tojo weerã wĩ'marã, ma'mapjia, bucũrã ùsã me'rã wa'arãsama. Tojo nicã ùsã yarã ovejare, wecũare mi-arãsa'a.

¹⁰ Faraó cārē yu'ticu niwī:

—Yu'ure mūsā namosānumia, wī'marā me'rā du'uo'ogusami, ni wācūmisa'a. Yu'u narē ne du'uo'osome. Yu'u ī'acā pe'ema, mūsā űa'arō wācūserē masīno'o. ¹¹ Niwe'le. Mūsā űaro weesome. Diacjūta Ő'acārē e'catipeosī'rīrā, űmua dia'cū wa'aya, nicu niwī faraó.

Tojo nitoja, faraó Moisére, Aarórē cū tiro nirārē cō'awīrōdutiču niwī.

¹² Be'ro Ő'acū Moisére nicu niwī:

—Mū'murīwi'ia bajuato nígū, Egipto di'tare mū'u omocārē síoo, wējētuoya. Mū'u tojo weecā, nipe'tiropu se'sa wa'arāsama. Nipe'tise yusūase aco peri bu'a'que peri paca buru, doquewējē du'a'quere ba'ape'ocā'rāsama, nicu niwī.

¹³ Moisé Egiptopure cū tuacjure síoo, wējētuocu niwī. Ő'acū űmūco, űami wī'rōrō mujīpū mūjātiro pe'e me'rā wēeona'ia, wēeobo'reacā weecu niwī. Ape nūmū bo'reacā wī'rōrō wēeose me'rāta mū'murīwi'ia a'ticārā niwā. ¹⁴ Na ti di'tare nipe'tiropu tuuse'sanū'cā wa'acārā niwā. Todūporopu ne ni'cāti ticurā pājārā mū'murīwi'ia marīcārā niwā. Be'ropu quē'rārē ī'ano'ña marīrāsama majā. ¹⁵ Pājārā niyucā, di'ta ne bajuticaro niwū. Cāpūpu na ote'que dūca, tojo nicā yucūdūca aco bu'a'que peri buru, doquewējē du'a'quere nipe'tiro Egiptopure ba'ape'ocā'cārā niwā.

¹⁶ Tojo wa'acā ī'agū, faraó sojaro me'rā Moisére, Aarórē pijidutitjāgū, a'tiro nicu niwī:

—Ő'acū mūsā wiogure, tojo nicā mūsārē űa'arō weeasu.

¹⁷ Ni'cārōacā waroma yu'u űa'arō wee'quere acobojoya. Ő'acūrē yu'ure sērībosaya ā'rā mū'murīwi'ia űa'arō weerārē cō'abosacā, nicu niwī faraó.

¹⁸ Moisé ti wi'ipɯ ní'cɯ wijaa, faraó sēřĩduti'caronojō Ő'acūrē sēřĩbosacɯ niwĩ. ¹⁹ Tojo weegɯ Ő'acũ wĩ'rō mujĩpũ mɯjātiro pe'e a'ti'quere mujĩpũ sājārō pe'e dɯcayucɯ niwĩ. Te wĩ'rō tutuaro me'rā mɯ'mɯrĩwi'iare Maa Sō'arĩ maapɯ wēequeñocā weecɯ niwĩ. Tojo weecā, Egiptopɯre ne mɯ'mɯrĩwi'ia dɯ'saticārā niwā. ²⁰ Ő'acũ pe'e faraóřē Moisére yɯ'rɯnɯ'cācā weecɯ niwĩ. Tojo weegɯ faraó Israe curuacjārārē du'uo'oticɯ niwĩ.

Ő'acũ na'itĩ'ase me'rā bu'iri da're'que ni'i

²¹ Ő'acũ mɯ'mɯrĩwi'ia me'rā bu'iri da'rēca be'ro Ő'acũ Moisére nicɯ niwĩ:

—Nipe'tiro Egiptopɯre na'itĩ'ato níǵũ, ɯ'mɯarō pe'e mɯ'u ya omocārē sĩomorōña. Ɔpɯtɯ na'itĩ'arō waro wa'ato, nicɯ niwĩ.

²² Moisé cũ ya omocārē sĩomorōca be'ro, i'tia nɯmɯ Egiptopɯre ɯpɯtɯ na'itĩ'acaro niwā. ²³ Tojo wa'ari curare ne ni'cũ Egiptopɯ nirá a'merĩ ĩ'ati, ne aperopɯ wa'amasĩticārā niwā. Tojo wa'amicā, Israe curuacjārā ye wi'seri pe'ea bo'reyu nicaro niwā.

²⁴ Tojo weegɯ faraó Moisére pijiduti, a'tiro nicɯ niwĩ:

—Ő'acũ mɯsā wiogɯre e'catipeorā wa'aya. Mɯsā nɯmosānumiarē, mɯsā pō'rārē miaña. Mɯsā yarā oveja, wecɯa pe'ema a'to cūuña, nicɯ niwĩ.

²⁵ Moisé pe'e a'tiro yɯ'ticɯ niwĩ:

—Niwe'le. Ūsā yarā wa'icɯrārē du'uo'oya. Náta Ő'acũ ūsā wiogɯre e'catipeorā wējē, ūjũamorōpeojā nima. ²⁶ Tojo weerā ūsā yarā wa'icɯrārē miape'ocā'rāsa'a. Ne ni'cūrē cūsĩ'rĩtisa'a. Ūsā Ő'acūrē ūjũamorōpeojārē beserātirā ɯarāsa'a. Topɯ ejarā, ūsā Ő'acūrē ūjũamorōpeojārē ñamarānojōrē ɯarā ɯabosa'a, masĩtisa'a, nicɯ niwĩ.

²⁷ Ō'acũ pe'e faraóřẽ cūrẽ yu'rũnu'cãcã weecu niwĩ. Tojo weegu faraó Israe curuacjãrãrẽ du'uo'oticu niwĩ.

²⁸ Apeyema faraó Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Wa'aya a'tore. Ne apaturi yu'u tiro a'titicã'ña. Apaturi yu'u tiro a'tigu, boa wa'agusa'a.

²⁹ Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé faraóřẽ yu'ticu niwĩ:

—Añurõ wéégu, tojo ni'i. Apaturi mu'arẽ ñ'anemosome, nicu niwĩ Moisé.

11

Ō'acũ masã ma'misumua wērĩse me'rã bul'iri da're'que ni'i

¹ Ō'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Ni'cãti faraóřẽ, tojo nicã Egiptocjãrã masãrẽ bul'iri da'retuogutigu wee'e majã. A'te be'ro faraó musãrẽ du'uo'ogusami, du'uo'ogu pe'e. Mejõ nipe'tise musã ye me'rã cõ'awĩrõbutiagusami. ² Ni'cãrõacãrẽ Israe curuacjãrã umuarẽ, numiarẽ Egiptocjãrã na pu'to nirãrẽ uru, plata me'rã wee'quere sãrĩdutiya, nicu niwĩ.

³ Ō'acũ Egiptocjãrãrẽ Israe curuacjãrãrẽ ñ'a, e'caticã weecu niwĩ. Apeyema tja faraó docacjãrã wiorã, tojo nicã ti di'tacjãrã Moisére wiopesase me'rã ñ'acãrã niwã.

⁴ Moisé faraóřẽ nicu niwĩ:

—A'tiro niami Ō'acũ: “Ñami deco nicã nipe'tiro Egiptopure sijagusa'a. ⁵ Yu'u to sijari curare nipe'tirã Egiptocjãrã põ'rã masã ma'misumua faraó macũ cūrẽ wioгу sãjãduçayuacju me'rã, téé cūrẽ da'raco'tego trigo ãrũagõ macũ, tojo nicã wa'icũrã bajuamu'tã'cãrã wẽrĩrãsama. ⁶ Tojo wa'acã, nipe'tiro Egiptopure caricũ utirãsama. Toduporopu ne ni'cãti tocã'rõ utitiwã. Be'ropu quẽ'rãrẽ ne apaturi tocã'rõ utisome majã”, niami. ⁷ Israe curuacjãrã wa'tero pe'ema ne ni'cũ masũrẽ, ne ni'cũ wa'icure

diayi tu'tisome. Tojo weese me'rã musã Õ'acũ Egiptocjãrãrẽ, Israe curuacjãrãrẽ ducawaasere masĩrãsa'a.

⁸ Be'ro nipe'tirã mu'u doca wiorã nirá yu'u tiro a'ti, ejaque'atjãrã, “Wa'agusa'a nipe'tirã Israe curuacjãrã me'rã”, nirãsama. Na yu'ure tojo niticãma, yu'u wa'asome, nicu niwĩ Moisé.

Tojo nitoja, Moisé uase me'rã faraó ya wi'ire wijaa wa'acu niwĩ. ⁹ Be'ro Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Faraó musã sërĩsere yu'tisome. Cũ o'óticãma, yu'u tuuasere wee'onemono'rõsa'a Egipto di'tapure, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁰ Moisé, Aaró me'rã Õ'acũ ní'caronojõta faraóre peje wee'onemocãrã niwã. Õ'acũ pe'e faraóre narẽ yu'rũcãcã weecu niwĩ. Tojo weegu faraó Israe curuacjãrãrẽ du'uo'oticu niwĩ.

12

Israe curuacjãrã Egiptopure na wija'que ni'i

¹ Õ'acũ Moisére, Aaróre Egiptopu nirãrẽ a'tiro ni werecu niwĩ:

² “A'ti mujĩpũ musãrẽ mejõ nirĩ mujĩpũ mejõta nirõsa'a. A'ti cãmãrẽ ne ninũcãrĩ mujĩpũ nirõsa'a. ³ Nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ a'tiro ni wereya: ‘A'ti mujĩpũ diez nirĩ nũmu nicã, ni'cã wi'icjãrã ni'cũ oveja wi'magũrẽ o cabracãrẽ ñe'e cuoyuya. ⁴ Ni'cã wi'icjãrã pejetirã nicã “Cũ walicure ba'ape'otibosa'a” nĩrã, a'tiro weerãsa'a. Musã ya wi'i pu'to nirĩ wi'icjãrãrẽ pijio, su'ori ba'arãsa'a. Musã ba'aro ejatuario “Ticurã masã nima” ni, eti ba'arãsa'a. ⁵ Cũ walicu ni'cã cãmã cuogu, umu ne duti moogũ, cãmĩ marĩgũ niato. Cũ oveja wi'magũ o cabracã niato. ⁶ Cũ walicure ñe'e, cuoyuya. Téé a'ti mujĩpũ catorce nirĩ nũmũpu cuotuorãsa'a. Musã nipe'tirã Israe curuacjãrã, ni'cã wi'icjãrã ñamica'a na'ique'ari cura

wa'icure wějērāsa'a. ⁷ Be'ro te díre míf, musā wa'icure ba'ari wi'i sope sumutorire wa'rērāsa'a. ⁸ Ņamip̄ te pecame'ep̄ p̄o'que di'ire, tá sū'ese me'rā morē'quere ba'arāsa'a. Tojo nicā pá b̄cuase me'rā morēti'quere ba'arāsa'a. ⁹ Ne cārō catise di'ire, ne do'a'que di'ire ba'aticā'ña. Wa'icu cū d̄poa, cū d̄'pocārī, cū ű'tamisi nipe'tise me'rā pecame'ep̄ p̄ono'ato. ¹⁰ Tere ape n̄m̄p̄ ba'arāti nírā, ne d̄'aticā'ña. D̄'sacāma, mejō űj̄ape'ocā'ña. ¹¹ Su'ti, sapatu sāña, musā tuacj̄ure c̄o, sojaro me'rā ba'arāsa'a. Ȳ'ű Ō'acū Egiptop̄re ȳ'ruasere wācūrī n̄m̄ ni'i. ¹² Ti ñamita ȳ'ű nipe'tiro Egiptop̄re ȳ'ruagusa'a. Tojo ȳ'ruagu, nipe'tirā Egiptocj̄arā masā ma'mis̄m̄arē wějēḡusa'a. Tojo nicā na yarā ecarā űm̄a bajuam̄'tā'cārārē wějēḡusa'a. Nipe'tirā Egiptocj̄arā ēj̄o'peorānojōrē bu'iri da'reguti. Ȳ'ű Ō'acū, musā wiogu weretojap̄.

¹³ ”Musā dí wa're'que wi'serire ī'agū, “Israe curuacj̄arā te wi'serip̄ nima”, ni masīḡusa'a. Tojo weegu Egiptocj̄arārē wějēḡū, te díre ī'agū, diacj̄ū ȳ'rua wa'agusa'a. Ne ni'cū musā wērīsome. ¹⁴ A'ti n̄m̄urē musā wācūsiruturāsa'a. Tere wācūrā, ni'cā bosenūm̄ ȳ'ű Ō'acūrē wee'peorāsa'a. Musā ti bosenūm̄urē wee'peorā, tojo weenu'cūcā'rāsa'a. Cū'marīn̄cū musā, musā be'rocj̄arā quē'rā ti bosenūm̄urē weenu'cūcā'rāsama. A'te dutisere musārē cū'u. ¹⁵ Siete n̄m̄urī pá b̄cuase me'rā morēti'quere ba'arāsa'a. Bosenūm̄ n̄'cārī n̄m̄ me'rā musā ye wi'serip̄re pá b̄cuacā weesere ne c̄oticā'ña. No'o te siete n̄m̄urīrē pá b̄cuase me'rā morē'quere ba'arānojō Israe curuacj̄arā me'rā nimi'cārā cō'awīrōno'rāsama. ¹⁶ Bosenūm̄ n̄'cārī n̄m̄ musā nerē, ȳ'ure e'catipeori n̄m̄ nirōsa'a. Yapatiri n̄m̄ quē'rārē nerē, ȳ'ure e'catipeori n̄m̄ nirōsa'a. Te n̄m̄urīrē ne da'raticā'ña. Ba'ase dia'cūrē do'acā,

añurōsa'a. ¹⁷ Pá bũcũase me'rã morēti'quere ba'ari bosenuũmũrēta mũsãrē nipe'tirã Egiptopũ ní'cãrãrē mi-iwijagusa'a. Tojo weerã mũsã ti nũmũrē bosenuũmũ weepeerãsa'a. Cũ'marĩnũcũ mũsã, mũsã be'rocjãrã quẽ'rã ti bosenuũmũrē tojo weenu'cũcã'rãsa'a. Mũsãrē te dutisere cũu'u. ¹⁸ Nimũ'tãrĩ mujĩpũ pá bũcũase me'rã morēti'quere ba'arãsa'a. Catorce nirĩ nũmũ ñamica'a me'rã ba'anũ'cã, téé veintiuno nirĩ nũmũ ti mujĩpũrēta ñamica'apũ ba'atũorãsa'a. ¹⁹ Mũsã ye wi'seripũre siete nũmũrĩ ne pá bũcũase me'rã morẽ'que marĩato. No'o ni'cũ pá bũcũase me'rã morẽ'quere ba'agũnojõ, Israe curuacjũ waro, o ape macãcjũ Israe curuacjãrã me'rã nisetigũnojõ quẽ'rã cõ'awĩrõno'gũsami. ²⁰ Tere wãcũrã, mũsã pá bũcũase me'rã morẽ'quere ba'aticã'ña. Mũsã no'o nirõ ti bosenuũmũ nicã, pá bũcũase me'rã morẽ'que marĩrõ ba'aya' ", ni werecũ niwĩ Õ'acũ.

²¹ Be'ro Moisé nipe'tirã Israe curuacjãrã wiorãrē pi-jidutio'ocũ niwĩ. A'tiro nicũ niwĩ: "Wa'aya. Wa'a, oveja wĩ'magũrē o cabracãrē ñe'e, mũsã ya wi'icjãrãrē ecarãtirã miitia. Miiti, Õ'acũ Egiptopũre yũ'ruari nũmũrē ba'acjũre wẽjẽña. ²² Díre ni'cã pajopũ cũuña. Be'ro hisopo wãmetiri siti cja dũpũ mii, te díre yosoya. Be'ro sope nipe'tiro sumutorire wa'reya. Bo'reati dũporo ne ni'cũ mũsã ye wi'seripũ ní'cãrã wijaaticã'ña. Topũta tojacã'ña. ²³ Õ'acũ Egiptocjãrã masã ma'misũmũuarē wẽjẽgũ wa'agu, wi'serire yũ'ruagu, sope sumutorire dí wa're'quere ñ'agũ, ti wi'ire diacjũ yũ'ruagusami. Tojo weegũ Õ'acũ cãrē wereco'tegũ masãrē wẽjẽgũrē mũsã ye wi'serire sãjãcã cã'mota'agusami. ²⁴ A'te dutise cũu'quere mũsã, mũsã pãrãmerã nituriarã wiopesase me'rã cõnu'cũrãsa'a. Mũsã be'rocjãrã quẽ'rãrē a'te dutise ninu'cũcã'rõsa'a. ²⁵ Õ'acũ cũ ní'caronojõta cũ mũsãrē 'O'ogũti' níca di'-

tapure sājáca be'ro a'ti bosenuṁmure weenu'cūrāsa'a. ²⁶ Mūsā pō'rā musārē '¿A'ti bosenuṁ de'ro nisi'rīrō weeti?' ni sērītiña'cā, ²⁷ musā a'tiro yu'tiya: 'Õ'acūrē ējōpeorā, ā'rīnojō ovejare a'ti bosenuṁnojōrē wējēno'o. Õ'acū Egiptocjārā masā ma'misumuarē wējécaterore cū Israe curuacjārā ye wi'seri pe'ere diacjū yu'rūacu niwī. A'tiro wéegu, marī acawererā Israe curuacjārārē yu'rūocu niwī', ni wereya", nicu niwī Moisé.

Tere tu'orā, Israe curuacjārā Õ'acūrē e'catipeorā, paa-mu'rīque'acārā niwā. ²⁸ Be'ro nipe'tise Õ'acū Moisére, Aarórē weeduti'caronojōta weecārā niwā.

Egiptocjārā masā ma'misumua na wērī'que ni'i

²⁹ Ņami deco nicā, Õ'acū nipe'tirā Egiptocjārā masā ma'misumuarē wējēcū niwī. Faraó ti di'ta wiogu macū masā ma'mi me'rā wējēnū'cā, téé bu'iri da'leri wi'ipū dujirā pō'rā masā ma'misumuarapure wējētūocu niwī. Tojo nicā wa'icūrā bajuamū'tā'cārārē wējēcū niwī. ³⁰ Tojo wa'acā, faraó, tojo nicā nipe'tirā cū docacjārā wiorā, nipe'tirā Egiptocjārā ti űamirē wā'cāpe'tia wa'acārā niwā. Nipe'tiro Egiptopure bujawetirā uti, caricūcārā niwā. Ne ni'cā wi'i mašā ma'mi wērītiri wi'i du'saticaro niwū. ³¹ Ti űamita faraó Moisére, Aarórē pijidutio'ocu niwī. Narē a'tiro nicu niwī:

—A'tore yarā masā me'rā ninemoticā'ña. Wijaya. Mūsā, nipe'tirā Israe curuacjārā me'rā wa'aya. Mūsā ni'caronojōta musā wiogu Õ'acūrē e'catipeorā wa'aya. ³² Mūsā űa'caronojōta musā yarā ovejare, wecuare miaña. Yu'ure Õ'acūrē sērībosapa, nicu niwī.

³³ Egiptocjārā Israe curuacjārārē na ya di'tare sojaro me'rā wa'aduticārā niwā. “Na maata wijaticāma, űsā quē'rā wērīpe'tia wa'abosa'a”, ni wācūcārā niwā. ³⁴ Tojo weerā Israe curuacjārā na pá weeatjere, bucuase marīrō

miacārã niwã. Te morẽse co'ripu na ye su'ti caseri me'rã oma weetjãrã wuacãrã niwã. ³⁵ Tojo nicã Moisé cû duti'caronojõta Egiptocjãrãrẽ uru me'rã wee'quere, plata me'rã wee'quere, tojo nicã su'tire sêrĩcãrã niwã. ³⁶ Õ'acû Egiptocjãrãrẽ apeyenojõ tu'saro me'rã Israe curuacjãrãrẽ o'ocã weecu niwĩ. A'tiro weerã Egiptocjãrãrẽ na cuomi'que wapatisenojõrẽ miap'eocãrã niwã.

Israe curuacjãrã na Egiptore wija'que ni'i

³⁷ Israe curuacjãrã Ramsés wãmetiri macãpu ní'cãrã wija, Sucot wãmetiropu wa'acãrã niwã. Umua seiscientos mil wa'tero du'pocã me'rã wa'acãrã niwã. Numia, wĩ-marã ba'paqueoya marĩrõ nicãrã niwã. ³⁸ Na me'rã pãjãrã Israe curuacjãrã nitirã, tojo nicã pãjãrã oveja, wecu wa'acãrã niwã. ³⁹ Egiptocjãrã Israe curuacjãrãrẽ sojaro me'rã wa'aduticãrã niwã. Tojo weerã Israe curuacjãrã na ba'atjere apoyuticãrã niwã. Na pá weeatje bucuase marĩrõ na Egiptopu miiti'que me'rã opa caseri wee, pũ'oba'acãrã niwã.*

⁴⁰ Na Israe curuacjãrã cuatrocientos treinta cû'marĩ Egiptopure nicãrã niwã. ⁴¹ Ticuse cû'marĩ wa'ari numrẽta Egiptopure Õ'acû yarã masã doce curari nirã wijape'ticãrã niwã. ⁴² Ti ñamirẽ Õ'acû narẽ añurõ ñ'anurũ co'tecu niwĩ. Egiptopu nirãrẽ miiwijaguti ní'gũ, tojo weecu niwĩ. Tojo weerã cû'marĩnucũ Israe curuacjãrã Õ'acû ti ñamirẽ narẽ co'te'quere wãcũrã, cãriti-bo'reasama.

13

O'mecurua, pecame'e ãjũrĩ põ'rã me'rã Õ'acû ma'arẽ ñ'o'que ni'i

* 12:39 Opa caseri wee, pũ'o, ãjũperã weronojõ weeba'acãrã niwã.

¹⁷ Faraó Israe curuacjārārē du'uwīrōcaterore Ō'acū narē filisteo masā nirī di'ta yu'rūtērīrī ma'apu miaticu niwī. Ti ma'a diacjūca ma'a nimicā, a'tiro wācūcu niwī: “Filisteo masā na me'rā a'mewējēsī'rīcā, na uirā, a'mewējērōnojō o'orā, Egiptopu dajatojabosama”, nicu niwī. ¹⁸ Tojo weegu Maa Sō'arī maapu wa'adutigu, masā marīrō, yucu marīrō nirī ma'a pe'le be'toawā'cācā weecu niwī. Israe curuacjārā Egipto di'tare wījarā, surara a'mewējērā wa'arā weronjō wijawā'cācārā niwā.

¹⁹ Moisé cū José mijī ye ō'arī mejārē miacu niwī. Toduporopu José Israe curuacjārārē tojo weeduticu niwī. Titare José narē nicu niwī:

“Ō'acū musārē diacjūta weetamugū a'tigusami. Te tojo wa'acā, ye ō'arī mejārē musā miaña. Ō'acū wāme me'rā ‘Tojota weerāti’, niña”, nicu niwī.

²⁰ Israe curuacjārā Sucore wija, téé Etam wāmetiro masā marīrō, yucu marīrō sumutopu tojaque'acārā niwā.

²¹ Ō'acū na duporo wa'ayucu niwī. Umucjore o'mepō'rā me'rā narē ma'a su'ori i'ogū, ba'paticu niwī. Ñami pe'ere ni'cā pecame'le űjūrī pō'rā me'rā, narē sī'oo, ba'paticu niwī. Cū tojo weecā, ñami, umuco wa'amujācārā niwā.

²² O'mepō'rā pe'le umucore na duporo u'mutācaro niwū. Ñami pe'ema pecame'le űjūrī pō'rā u'mutācaro niwū. Tojo dia'cū wa'anu'cūcā'caro niwū.

14

Israe curuacjārā Maa Sō'arī maajore pē'a'que ni'i

¹ Israe curuacjārā Etāpu nirī cura Ō'acū Moisére a'tiro nicu niwī:

² “Israe curuacjārārē majāmitojatidutiya. Narē Pi-hahiro wāmetiri macā pōtēorō, Baal-zefón pu'topu tojaque'adutiya. To Migdol, Maa Sō'arī maa wa'tero toja'a. Na topu maa sumutopu na ye wi'seriacārē bua,

tojaque'ato. ³ Na tojo weecã, faraó a'tiro wãcũgũsami: 'Ã'rã Israe curuacjãrã no'lo apero wa'amasítima. Na masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũ wisinu'cũbajaque'atima', nigũsami. ⁴ Faraórẽ yũ'ure yũ'rũnũ'cãcã weegũti. Tojo weegũ Israe curuacjãrãrẽ ñe'esĩ'rĩgũ, sirutugũsami. Cũ tojo weecã, yũ'u pe'e cũrẽ, cũ yarã surarare docaque'acã weegũ, yũ'u tutuasere ï'ogũti. Nipe'tirã Egiptocjãrã tojo wa'acã ï'arã, 'Yũ'u wiogũ ni'i' nisere masĩrãsama", nicũ niwĩ Õ'acũ. Israe curuacjãrã cũ tojo duti'caronojõta weecãrã niwã.

⁵ Egiptocjã wiogũ na du'tiwija'que quetire tu'ogũ, cũ, cũ docacjãrã wiorã me'rã na wãcũ'quere mejẽcã dũcayũ, a'tiro nicãrã niwã: "¿Marĩ de'ro weerã Israe curuacjãrãrẽ du'uo'omiapari? Na marĩrẽ da'racõ'terã nimiamã", nicãrã niwã. ⁶ Maata faraó cũ a'mewẽjẽse cabayua wejesepawũ tũrũsepawũre apoduticũ niwĩ. Cũ yarã surara pãjãrã me'rã Israe curuacjãrãrẽ sirutucũ niwĩ. ⁷ To wa'agũ, seiscientopawũ, tũrũse añusepawũre miacũ niwĩ. Tojo nicã, nipe'tise Egipto cjase surara yepawũre miacũ niwĩ. Tepawũncũ ni'cũ surara wiogũ wa'acũ niwĩ. ⁸ Õ'acũ faraórẽ cũrẽ yũ'rũnũ'cãcã weecũ niwĩ. Tojo weegũ faraó Israe curuacjãrãrẽ sirutucũ niwĩ. Na pe'e wijarãpũta uiro marĩrõ wijatojacãrã niwã.

⁹ Egiptocjãrã yarã surara dũ'pocã me'rã wa'arã, cabayua pesarã me'rã, na ye a'mewẽjẽsepawũ me'rã Israe curuacjãrãrẽ siruturã wa'acãrã niwã. Narẽ Maa Sõ'arĩ maa sumutõpũ tojaque'arãrẽ emũjãcãrã niwã. To Pi-hahiroto pũ'tõpũ Baal-zefõn põtẽorõpũ tojacãrã niwã.

¹⁰ Israe curuacjãrã faraó, tojo nicã Egiptocjãrã na pũ'to a'ticã ï'arã, ucũacãrã niwã. Tojo weerã Õ'acũrẽ weeta-muse upũtũ sãrĩcãrã niwã. ¹¹ Moisére a'tiro nicãrã niwã:

—¿Egiptõpũre masã wẽrĩcã yaase peri marĩrĩ? ¿Ûsãrẽ tõpũ ní'cãrãrẽ a'to masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũ

wērīdutigu miitiri? ¿De'ro weeacju Egiptopu ní'cārārē a'topu miitiri? ¹² Ūsā Egiptopu nírā quē'rā mu'urē a'tereta ucūmiwū: “Ūsārē cariboticā'ña. Ūsā Egiptocjārārē da'rawā'ñaco'tecā, tojo ī'acā'ña,” nimiwū. Ní'cārōacāma masā marīrō, yucu marīrōpu ūsā wērīcā ña'a ni'i. Narē da'racō'terā ninu'cūcā nemorō añubopā, nicārā niwā.

¹³ Na tojo nicā, Moisé narē yu'ticju niwī:

—Musā uiticā'ña. Totá tojaque'aya. Ō'acū ni'cācā musārē yu'rūoatjere ī'arāsa'a. Egiptocjārā musā ni'cācā ī'arārē ne apaturi ī'anemosome. ¹⁴ Ō'acū cū basu musārē a'mewējēbosagusami. Tojo weerā ne wācūque'titicā'ña, nicju niwī.

¹⁵ Be'ro Ō'acū Moisére nicju niwī:

—¿De'ro weegju yu'ure weetamuse sērīgū caricūti? Israe curuacjārārē pijio, wa'adutiya. ¹⁶ Mu'u tuacjere maajopure síoña. Mu'u tojo weecā, maa deco me'rā ducawatirosa'a. Israe curuacjārā aco marī, bopori ma'apu pē'arāsama. ¹⁷ Yu'u pe'e Egiptocjārārē musārē ña'arō wācūcā weeguti. Tojo weerā musārē wējēsī'rīrā siruturāsama. Na tojo weecā, faraórē, cū yarā surarare, cū ye tūrūsepawure, surara cabayua pesarārē yu'u tutuayuruasere ī'ogūsa'a. ¹⁸ Yu'u faraórē, cū ye tūrūsepawure, surara cabayua pesarārē docaque'acā wéeca be'ro Egiptocjārā yu'ure “Diacjūta Ō'acū wioogu nimi”, ni masīrāsama, nicju niwī Ō'acū.

¹⁹ Cū tojo ni ucūrī curata Ō'acū cū basuta nimigū, cūrē wereco'tegju weronojō upusājānu'cā* na siro pe'e sirutunu'cācju niwī. Tojo nicā o'mepō'rā na dūporo u'mutāmi'caro quē'rā na siro pe'e tja sirutunu'cācaro niwū. ²⁰ Tojo wee ti pō'rā Egiptocjārā surara, Israe curuacjārā decore ejanu'cācaro niwū. Ñamipju ti o'mepō'rā

* 14:19 Ī'aña Gn 16.7 docapju oja'quere.

Egiptocjārārē na'iatī'acā weecaro niwū. Israe curuacjārā pe'ema bo'reyucaro niwū. Tojo weerā Egiptocjārā ti ñamirē Israe curuacjārārē ne ěmūticārā niwā.

²¹ Moisé cū ya omocārē maajopure s'ionu'cūcū niwī. Cū tojo weeri cura Ō'acū mujīpū mājātiro pe'e cjase wī'rōrē ɱpɱɱ wēetuucā weecū niwī. Te wī'rō nipe'tiro ti ñamirē wēetuubo'reacaro niwū. Tojo weero ti maajore pɱaperi dɱcawaticaro niwū. A'tiro wee Ō'acū ti maajore bopori ma'a wa'acā weecū niwī. ²² Di'ta boposājārōpɱ Israe curuacjārā pē'acārā niwā. Topure pɱa ta'tiajo aco dɱcawaano'caro niwū. Bu'i pe'e ape tɱ'rɱjo, siro pe'e ape tɱ'rɱjo nicaro niwū.

²³ Faraó yarā surara, cū ye tūrūsepawɱ me'rā Israe curuacjārā be'ro ti maajo decopɱ narē sirututuocārā niwā.

²⁴ Bo'reati dɱporo Ō'acū ɱjūrī pō'rā, o'mecuruapɱ nígū, Egiptocjārā surarare ī'adijocū niwī. Tojo ī'adijotjāgū, narē no'o ɱaro wa'ama'acā weecū niwī. ²⁵ Tojo nicā na ye tūrūsepawure tūrūsepa wetiwijacā weecū niwī. Tojo weerā ɱmñarō wa'amasiticārā niwā. Tere ī'arā, Egiptocjārā a'tiro nicārā niwā:

—jTe'a, Israe curuacjārārē tocā'rōta sirutudu'urā marī! Ō'acū marīrē ī'atu'tigɱ, narē a'mewējēbosagɱ weemi, nicārā niwā.

²⁶ Be'ro Ō'acū Moisére nicū niwī:

—Mɱ'ɱ ya omocārē ti maajopure s'ioña tja. Mɱ'ɱ tojo weecā, aco dɱcawaanɱ'cōmi'que Egiptocjārā bu'ipɱ paamio, na ye tūrūsepawɱ, na surara cabayua bu'ipɱ nī'cārārē miope'orosa'a, nicū niwī.

²⁷ Tojo weegɱ Moisé cū ya omocārē ti maajo bu'ipɱ s'iocū niwī. Bo'reari cura mejārōta ti maajo nī'caronojōta tojacaro niwū. Na Egiptocjārā du'tisī'rīmirā, aco paamiono'cārā niwā. Tojo wee Ō'acū narē ti maapɱ miodijocū niwī. ²⁸ Tojo wa'acā, tūrūsepawɱ, surara cabayua

pesa'cārā, nipe'tirā surara, ti maajopu Israe curuacjārārē siruturā wa'ami'cārā mirīpe'tia wa'acārā niwā. Ne ni'cū farao' yarā yu'rūwetiticārā niwā. ²⁹ Tojo wa'amicā, Israe curuacjārā pe'e ti maajore di'ta boposājārōpu pē'acārā niwā. Aco puā ta'tiajo ducawaano'caropu, ni'cārō bu'i pe'e, apero siro pe'e nirōrē pē'acārā niwā.

³⁰ Ti nūmu nicā, Ō'acū Israe curuacjārā Egiptocjārā dutise doca ni'cārārē yu'rūweticā weecu niwī. Israe curuacjārā Egiptocjārā wērī'cārā mejārārē ti maa sumutopu cūñacā ī'acārā niwā. ³¹ Israe curuacjārā Ō'acū cū tutuayū'ruase me'rā Egiptocjārārē tojo docaque'acā weecā ī'arā, Ō'acūrē wiopesase me'rā ī'a, cūrē ējōpeocārā niwā. Moisé, Ō'acū dutisere da'raco'tegu quē'rārē ējōpeocārā niwā.

15

Moisé Ō'acūrē basapeo'que ni'i

¹ Ō'acū Egiptocjārārē maajopu miope'ocā ī'arā, Moisé, tojo nicā Israe curuacjārā a'te basasere cūrē basapeocārā niwā:

“Ō'acū añubutiaro cū waparārē docaque'acā weewī.

Cabayua pesa'cārārē pajiri maajopu doqueñojā, mirīdi-jacā weewī.

Tere wācūgū, cūrē basapeoguti.

² Ō'acū yu'u wiogu yu'ure tutuacā weemi.

Cūrē wācūgū, basape'o.

Cūta yu'ure ī'atu'ti'cārārē yu'ure yu'rūweticā weemi.

Cū, yu'u ējōpeogu Ō'acū nimi.

Cūrē basapeoguti.

Cū yu'u pacu ējōpeo'cu nimi.

Cūrē e'catipeoguti.

³ Ō'acū a'mewējērī masū tutuagu weronojō nimi.

Cūrē 'Mu'u wioguta ni'i', nino'o.

⁴ Ō'acũ, faraó ye tūrūsepawu, tojo nicã cũ yarã surarare
Maa Sō'arī maajopu mirīdijacã weewī.

Cũ yarã wiorã a'mewējētutuayururã, Maa Sō'arī maajopu
mirī boawã.

⁵ Na dia po'peapu ũtãperi nũcũrō weronojō di'adijawã.
Ti maa ũ'cũarī maajo miidijawu.

⁶ Ō'acũ, yu'u wioġu, mu'u ya omocã diacjũcamocã me'rã
mu'urē ī'atu'tigare wējēpe'owu.

Ti omocã me'rãta mu'u tutuasere ī'ano'o.

⁷ Mu'u tutuayurũase me'rã, mu'u me'rã a'mewējērãrē
mejō nirã tojacã weewu.

Mu'u uase pecame'e ũjũrī pō'rã tá boposãjãsere ũjũarō
weronojō narē pe'owu.

⁸ Mu'u ē'quẽa me'rã ejerimiquejo, acore dũcawaa, puaperi
tuuneocũuwũ.

Te pã'cōrī paca puaperi nũ'cãejawu.

Maa decopu bu'aro weronojō ne a'meña'ma'atiwu.

⁹ Mu'urē ī'atu'tigup'e a'tiro wãcũcu nimiwī:

'Narē sirutu, ēmuġũti.

Yu'u na cũosere ē'ma, dũcawaaguti.

Yu'u no'o miisī'rĩrō miigũti.

Ya di'pjĩjore mii, narē wējēcō'agũti', nicu nimiwī.

¹⁰ Mu'u pe'e putistegũ weronojō weewu.

Tojo weecã, ti maajo narē miocō'awũ.

Na ti maajo uputu wĩ'rō wēetuuri cura cōme nũcũrō
weronojō di'adijawã.

¹¹ Wioġu, ne ni'cũ ãpērã ējōpeoġnojojō mu'urē ni'cãrōwi-
jimasĩtimi.

Nipe'tirã yu'rũoro tutuayurũnu'cã'a.

Ne ni'cũ mu'u weronojō ña'ase moogũ marĩmi.

Añuse, wiopesase wee'ogũ ni'i.

Tojo weerã nipe'tirã masã mu'urē 'Añuyurũami', ni bas-
apeoato.

12 Mũ'u ya diacjũcamocãrẽ síocã, dia mũ'urẽ ì'atu'tirãrẽ miimádija wa'awũ.

18 Õ'acũ, ãsã wioꝝũ, mũ'u dutise ninu'cũcã'rõsa'a", ni basapeocãrã niwã.

María basa'que ni'i

19 Faraó ye a'mewějẽse tũrũsepawũ, cũ yarã cabayuapũ pesarã, tojo nicã surara, ti maajopũre na sãjãnu'cãwã'cãrĩ cura Õ'acũ na bu'ipũ aco bũrũpeja, mirĩcã weecũ niwĩ. Israe curuacjãrã pe'e di'ta boporopũ pẽ'a wa'acãrã niwã.

20 Be'ro Aaró ma'mio María, Õ'acũ yere weremũ'tãgõ, ni'cãrõ na basarã omocã me'rã paawũarore miico niwõ. Nipe'tirã ãpẽrã numia co be'ro siruturã quẽ'rã tonojõ me'rã paarãta basacãrã niwã. 21 Co pe'e narẽ sũ'ori basaco niwõ:

“Õ'acũrẽ basapeoya.

Cũrẽ ì'atu'ti'cãrãrẽ docaque'acã weewĩ.

Dia pajiri maajopũ, cabayuare, surara na bu'ipũ pesa'cãrãrẽ mirĩdijacã weewĩ”, ni basaco niwõ.

Aco sũ'ese cjase queti ni'i

22 Moisé Israe curuacjãrãrẽ Maa Sõ'arĩ maajopũ ni'cãrãrẽ miiwijãca be'ro aperopũ sũ'ori miacũ niwĩ. Na masã marĩrõ, yucũ marĩrõ Shur wãmetiropũ wa'acãrã niwã. Topũre i'tia nũmũ sijacãrã niwã. Ne aco bocaticãrã niwã. 23 Na Mara wãmetiropũ etarã, to cjase acore ne sĩ'rĩmasĩticãrã niwã. Te aco sũ'ese niyucã, tojo weecãrã niwã. Tojo weerã tore Mara* wãmeyecãrã niwã.

24 Aco añusenøjõ marĩcã ì'arã, masã Moisére ña'arõ ucũnu'cãcãrã niwã. Cũrẽ a'tiro ni sãrĩtiña'cãrã niwã: “¿Marĩ ñe'enojõrẽ sĩ'rĩrãsarĩ?” nicãrã niwã.

* 15:23 Hebreo ye me'rã Mara “sũ'ese” nisĩ'rĩrõ wee'le.

²⁵ Tere tu'ogu, Moisé Õ'acūrē weetamuse uputu sērīcu niwī. Cū pe'e ni'cā yucudupū ī'ocu niwī. Moisé ti dūpūre acopu doqueñocu niwī. Cū tojo weecāta, aco i'pitise wa'acaro niwū.

Õ'acū narē “¿Yu'u dutiro weerāsari?” nīgū, tojo weecu niwī. Topūta ni'cā dutiro na añurō weesetiatjere cūucu niwī. ²⁶ A'tiro nicu niwī: “Yu'u Õ'acū, musā wiogu ni'i. Musārē dutire yu'ruogu ni'i. Musā diacjūta yu'u dutisere yu'ticā, yu'u tu'sasenojōrē, yu'u dutise cūu'quere queoro weecā, yu'u Egiptocjārārē bu'iri da're'quenojōrē musārē ne cā'rō weesome”, nicu niwī Õ'acū.

²⁷ Be'ro na yu'rua, Elim wāmetiropu etacārā niwā. Topūre doce aco wijase peri nicaro niwū. Tojo nicā setenta ñorī nicaro niwū. Topūre aco pu'toacā tojaque-'acārā niwā.

16

Õ'acū ba'ase maná wāmetisere o'o'que ni'i

¹ Nipe'tirā Israe curuacjārā Elim wāmetiroke wijawā'cā, Sin wāmetiro masā marīrō, yucu marīrōpu etacārā niwā. To Elim, Sinaí decopu tojacaro niwū. Titare Egiptore na wijāca be'ro nimu'tārī mujīpū be'ro cja mujīpū quince nirī numu nicaro niwū. ² Topu masā marīrō, yucu marīrōpūre na nipe'tirā Moisé, Aarórē ña'arō ūrūsānu'cācārā niwā.

³ A'tiro nicārā niwā:

—Marīrē Õ'acū Egiptopu wērīcā weecā, añu nibopā. Topūre marī ba'ase wa'icu di'i do'a'queparu wa'tero dūjimiwū. Marī ba'asī'rīrō ejatuario ba'a yapiwū. Musā pe'e ūsā nipe'tirārē masā marīrō, yucu marīrōpu ujūaboase me'rā wērīdutarā, miitiwū.

⁴ Na tojo ucūcā tu'ogu, Õ'acū Moisére nicu niwī:

—Yu'u musārē u'muse cjase ba'ase acoro pejaro weronojō dijaticā weeguti. Masā umucorinucū te ba'asere

miirã wa'arãsama. Na ni'cã n̄m̄m̄rẽ ba'atje ejatuaro seerãsama. Te me'rã “¿Noanojõ yu'u duti'quere queoro weeti, noa yu'r̄n̄n̄cãti?” nímasĩgũsa'a. ⁵ Ni'cãmocuse n̄m̄m̄rĩ be'ro cja n̄m̄m̄rẽ, na p̄ua n̄m̄m̄ ba'atjere seero weronojõ weeato, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁶ Tojo weerã Moisé, Aaró Israe curuacjãrãrẽ werecãrã niwã:

—Ni'cãcã na'ique'ari cura m̄sã marĩ wiogu Õ'acũta m̄sãrẽ Egiptop̄u ní'cãrãrẽ miiwija'quere masĩrãsa'a. ⁷ Ñamiacã ñamicure pe'ere Õ'acũ cũ asistesere i'arãsa'a. M̄sã cũrẽ ũrũsãserẽ tũ'oami. ¿De'ro weerã ũsãrẽ ũrũsãti? Ũsã mejõ nirã ni'i, nicãrã niwã.

⁸ Moisé apeye narẽ ninemocu niwĩ:

—Ñamica'a nicã Õ'acũ m̄sã ba'atji di'irore o'ogusami. Bo'reacãma m̄sãrẽ peje ba'ase pã weronojõ nisere o'ogusami. M̄sã cũrẽ ña'arõ ucũ, ũrũsãserẽ tũ'oami. M̄sã ũrũsãrã, ũsã mejẽtare ña'arõ ucũrã weep̄u. Õ'acũ pe'ere ña'arõ ucũrã weep̄u. Ũsã mejõ nirã ni'i.

⁹ Be'ro Moisé Aaró rẽ nicu niwĩ:

—Nipe'tirã Israe curuacjãrãrẽ Õ'acũ i'orõp̄u a'tidutiya. Na ña'arõ ũrũsãserẽ tũ'oami, nicu niwĩ Moisé.

¹⁰ Aaró na me'rã ucũrĩ curata nipe'tirã Israe curuacjãrã masã marĩrõ, yucu marĩrõp̄u i'aquejocãrã niwã. Wãcũña marĩrõ Õ'acũ asistese o'mecurua po'peap̄u bajucaro niwã.

¹¹ Õ'acũ Moisére a'tiro nicu niwĩ:

¹² —Israe curuacjãrã na ña'arõ ũrũsãserẽ tũ'oap̄u. Narẽ a'tiro ni wereya: “Na'ique'ari cura m̄sã wa'icũ di'i ba'arãsa'a. Ñamiacã ñamicure pe'ere pã m̄sã ba'asĩ'rĩrõ põtëorõ ba'arãsa'a. Te me'rã m̄sã ‘Yu'u m̄sã wiogu Õ'acũ ni'i’, nisere masĩrãsa'a”, niña, nicu niwĩ.

¹³ Ti n̄m̄m̄ ñamica'ata putuá weronojõ bajurã pãjãrã na tirop̄u dijatacãrã niwã. Na nirõp̄ure mu'mua wa'acãrã niwã. Ape n̄m̄m̄ ñamicure nucũcãp̄ure ñocõa u'seco na

nirõpũre cũñacaro niwũ. ¹⁴ Be'ro te ñocõa ʘ'seco bopõca be'ro, te di'a dia'cũ bu'a bopoque'a'que masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũre nucũcãpũ cũñacaro niwũ. ¹⁵ Na Israe curuacjãrã tere ne i'amasĩtirã, “¿Ñe'enojõ niti?”, ni a'merĩ sērĩtiña'cãrã niwã.

Moisé narẽ nicũ niwĩ:

—A'te musã pá weeatje Õ'acũ cũ o'ose ni'i. ¹⁶ Õ'acũ musãrẽ a'tiro weedutiami: “Musãnu'cũ musã ba'atjo ejatuario seeya. Musã ye wi'seripũ nirãnu'cũ pũa kilo cã'rõ seeya”, niami, ni werẽcũ niwĩ Moisé.

¹⁷ Na cũ miiduti'caronojõta weecãrã niwã. ãpẽrã pajiro, ãpẽrã cã'rõacã seecãrã niwã. ¹⁸ Na see'quere queocã, peje see'cũre yu'rũoticaro niwũ. Pejeti see'cãrã quẽ'rãrẽ queoro ejacaro niwũ. Du'saticaro niwũ. Nanũcũ na ba'aro ejatuario seecãrã niwã.

¹⁹ Be'ro Moisé narẽ nicũ niwĩ:

—Ne ni'cũ musã ape nũmũ ba'atjere du'aticã'ña.

²⁰ Moisé tojo nimicã, ãpẽrã cũ ní'quere yu'rũnu'cãcãrã niwã. “Ape nũmũpũ ba'arãti” nĩrã, du'acãrã niwã. Te na du'a'que becoa boa wa'a, ãrĩa wa'acaro niwĩ. Tere i'agũ, Moisé na me'rã ua wa'acũ niwĩ.

²¹ Be'ro ʘmũcorinũcũ ñamicurere nipe'tirã na ba'aro ejatuario seeneocãrã niwã. Mujĩpũ asiro me'rã te acoape'tiacaro niwũ. ²² Ni'cãmocũse nũmũrĩ be'ro cja nũmũrẽ pũa nũmũ ba'atjere weronojõ seeneocãrã niwã. Ba'paritise kilo ni'cũ ba'atjere seeneocãrã niwã. Na tojo weecã i'arã, Israe curuacjãrãrẽ sũ'ori nisetiri masã Moisé tiropũ wa'a, cũrẽ werẽcãrã niwã. ²³ Na tere werẽcã tu'ogũ, Moisé narẽ nicũ niwĩ:

—Õ'acũ a'tiro dutiami: “Ñamiacã musã sooatji nũmũ nirõsa'a. Yu'ũre wãcũ, e'catipeoatji nũmũ musãrẽ cũu'u. Musã ba'ase do'asenojõrẽ ni'cãcã do'awe'ocã'ña. Musã ba'ase pũosenojõrẽ pũowe'ocã'ña. Musãrẽ ba'ase du'sacã,

‘Ñamiacãpũ ba'arãti' nírã du'aya”, niami Õ'acũ, nicũ niwĩ Moisé.

²⁴ Moisé narẽ duti'caronojõta na ba'adu'a'quere ape nũmũ ba'atjere du'acãrã niwã. Te ba'ase ne dojoti, ne becoa bo'oticoaro niwũ. ²⁵ Be'ro Moisé narẽ nicũ niwĩ:

—Ni'cãcã mũsãrẽ soodutiri nũmũ, Õ'acũrẽ e'catipeori nũmũ ni'i. Tojo weerã tere ba'aya. Mũsã ni'cãcãrẽ cãpũpũre ne apeyenojõ ba'ase bocasome. ²⁶ Mũsã seis nũmũrĩrẽ ba'ase seeneorãsa'a. Siete nũmũrĩ wa'ari cura sauru, Õ'acũ soodutĩca nũmũ ni'i. Ti nũmũma ba'ase seese marĩrõsa'a, nicũ niwĩ.

²⁷ Moisé tojo nimicã, ti nũmũrẽta ni'cãrẽrã ba'ase seerã wa'acãrã nimiwã. Ne bocaticãrã niwã. ²⁸ Na tojo weecã ï'agũ, Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—¿No'ocã'rõ yoacã mũsã yũ'u dutise, yũ'u bu'ese cũu'quere yũ'rũnũcãrãsari? ²⁹ A'tere masĩña. Yũ'u, mũsã wioğũ, mũsãrẽ soodutigũ, ni'cã nũmũ cũuapũ. Tojo weegũ seis nũmũ nirĩ nũmũrẽ pũa nũmũ ba'asere o'ogũti. Ape nũmũ pe'e mũsãrẽ soodutiri nũmũ nicã, nipe'tirã mũsã ye wi'seripũ tojayá. Ne wijaaticã'ña, nicũ niwĩ Õ'acũ.

³⁰ Tojo weerã siete nũmũ nirĩ nũmũrẽ soocãrã niwã.

³¹ Israe curuacjãrã na ba'ase seeneosere maná* wãme pisucãrã niwã. Te cilantro wãmetise cape weronojõ butise peri bajucaro niwũ. Pũ'aró usemerĩseacã mumiaco me'rã wee'que weronojõ i'pitime'rĩcã'caro niwũ.

³² Moisé narẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—Õ'acũ a'tiro weedutiami: “Pũa kilo ejatuaro see, nũrõña. Tere mũsã pãrãmerã nituriarãpũre mũsã masã marĩrõ, yucũ marĩrõpũ nĩcaterore yũ'u ba'ase o'o'quere ï'arãsama. Yũ'u mũsãrẽ Egiptopũ miiwijacã o'o'quere ï'arãsama”, niami, nicũ niwĩ Moisé.

* 16:31 Maná nírõ, “¿Ñe'e niti?” nisi'rĩrõ wee'e. Jos 5.12

³³ Be'ro Moisé Aaróřẽ a'tiro nicu niwĩ:
—Ní'cārũ miiti, tiruꝑu ꝑua kilo manárẽ miisãaña.✠
Be'ro tere Õ'acũ i'orõꝑu cũũa. Tere musã põ'rã, musã
pãrãmerã nituriarã i'ato níğũ, nũrõbosaya.

³⁴ Õ'acũ Moisére tojo weeduti'caronojõta, Aaró Õ'acũ
“Masã me'rã añurõ weeguti” ní'quere cõori acaro dũporo
tirure nũrõdutigu dũpocũ niwĩ.

³⁵ Israe curuacjãrã cuarenta cũ'marĩ manárẽ ba'acãrã
niwã. Canaá di'ta sumuto etarãꝑu tere ba'atuocãrã niwã.
Canaá na niatji di'ta nicaro niwũ.

17

Õ'acũ ãtãgãꝑu aco wijacã wee'que ni'i

¹ Nipe'tirã Israe curuacjãrã masã marĩrõ, yucu marĩrõ,
Sin wãmetiropu ní'cãrã wijawã'cãcãrã niwã. Õ'acũ cũ
duti'caronojõta sajatiro wa'ame'rĩcã'cãrã niwã. Wa'a,
Refidim wãmetiropu tojaque'acãrã niwã. Topũre ne aco
na si'rĩse marĩcaro niwũ. ²Tojo weerã Moisére uase me'rã,
“Ûsãrẽ aco si'rĩse o'oya”, nicãrã niwã.

Moisé pe'e “¿De'ro weerã yũ'ure tojo ucũti? ¿De'ro
weerã ‘¿Õ'acũ ãsãrẽ aco o'omasĩweti?’, ni wãcũti?” ni
yũ'ticũ niwĩ narẽ.

³ Na masã pe'e aco wũoyũ'rũarã, Moisére tojo ãrũsãcãrã
niwã. A'tiro nicãrã niwã:

—¿De'ro weeacju ãsã Egiptõꝑu ní'cãrãrẽ miiwijari?
¿Mu'u ãsãrẽ, ãsã põ'rãrẽ, ãsã yarã wa'icũrãrẽ acowũose
me'rã wẽjẽgũti níğũ, miiwijari?

⁴ Moisé tere tu'ogũ, Õ'acũrẽ urũtu sãrĩğũ, a'tiro nicu
niwĩ:

—¿Yũ'u de'ro weegũsari ã'rã masã me'rã? Cã'rõacã
dũ'sa'a na ãtãperi me'rã yũ'ure doque wẽjẽatjo, nicu niwĩ.

✠ 16:33 Heb 9.4

⁵ Tere tu'ogu, Õ'acũ cũrẽ yu'ticu niwĩ:

—Masã dũporo yu'ruaya. Ni'cãrẽrã wiorã Israe curuacjãrẽ su'ori nirãrẽ mũ'urẽ ba'patidutigu pijiaya. Tojo nicã tuacju, mũ'u dia Nilore paapo'o'cũre miiwã'cãña. ⁶ Yu'u mũ'u dũporo ũrũgũ Horeb wãmeticju pu'to ũtãgãpu nu'cũgũti. Mũ'u tigare doteya. Mũ'u dotecã, masã sĩ'rĩcã, aco wijarosa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

Moisé Israe curuacjãrã wiorã ĩ'orõpu Õ'acũ weeduti'caronojõta dotecu niwĩ. ⁷ Cũ tojo wee'carõpu Israe curuacjãrã na Moisé me'rã a'pepũrĩca be'ro niyucã, Meriba wãme õ'ocu niwĩ. Tojo nicã toreta Masah wãme õ'ocu niwĩ. Masã Õ'acũrẽ “¿Diacjũta Õ'acũ marĩ me'rã niti o niwetine?” nĩca be'ro niyucã, tojo wãme õ'ocu niwĩ.

Amaleca masã me'rã a'mewẽjẽ'que ni'i

⁸ Surara amaleca masã wãmetiri curua Refidĩpu Israe curuacjãrã me'rã a'mewẽjẽrã a'ticãrã niwã. ⁹ Tojo weegu Moisé Josuére a'tiro nicu niwĩ:

—Ni'cãrẽrã umuarẽ beseya. Bese, amaleca masã me'rã a'mewẽjẽgũ wa'aya. Yu'u ñamiacãrẽ a'tigu ũrũgũ dũposãrĩpu nigũti. Topũre tuacju Õ'acũ yu'ure miaduti'cu me'rã nu'cũgũti, nicu niwĩ.

¹⁰ Josué Moisé duti'caronojõta weecu niwĩ. Amaleca masã me'rã a'mewẽjẽgũ wa'acu niwĩ. Cũ topũ na umua me'rã wa'ari cura Moisé, Aaró, apĩ Hur wãmetigu, Moisére weetamugũ, tigu ũrũgũ bu'ĩpu mũjãcãrã niwã. ¹¹ Moisé cũ omocãrĩ sĩomorõrĩ curare Israe curuacjãrã tutuayũ'rũnũ'cãcãrã niwã. Cũ omocãrĩ dijocã pe'ema, amaleca masã pe'e na me'rã a'mewẽjẽrã tutuayũ'rũnũ'cãcãrã niwã. ¹² Moisé sĩomorõmigũ ñujũcã ĩ'arã, ni'cã ũtãgã mii, cũrẽ dujudutirã dũpocãrã niwã. Tu'ajanũ'cõ, Aaró, Hur cũ omocãrĩrẽ tuuñe'e nu'cũcãrã niwã. Ni'cũ ni'cã pã'rẽ, apĩ ape pã'rẽ pe'e nu'cũcãrã niwã.

Na tojo weeyucã, Moisé ye omocãrĩ ne ñujüticaró niwũ. Téé mujĩpũ sãjãcãpũ tigu tuacũ me'rã sĩomorõtũocũ niwĩ. ¹³ Tojo weegũ Josué surara amaleca masã me'rã a'mewējēgũ, cũ ya di'pjijo me'rã wējēpe'ocã'cũ niwĩ.

¹⁴ Be'ro Õ'acũ Moisére nicũ niwĩ:

—A'tere acobojoiticã'to nígũ, ni'cã tũrũpũ ojaya. Josuére a'tiro niña: “Nipe'tirã amaleca masãrē pe'ocã'gũsa'a. Tojo weerã ne ni'cũ a'ti umucocjãrã narē wãcũsome.” Tere Josuére wereturiacũ niwĩ.

¹⁵ Moisé ni'cãrõ Õ'acũrē ējõpeorã, wa'icũrãrē ãjũamorõpeoatjore ni'cã mesã ãtã me'rã seeneocũucũ niwĩ. Tore a'tiro wãme õ'ocũ niwĩ: “Yũ'ũ wiogũ Õ'acũ yũ'ũre wapata'acã weegũ nimi.” ¹⁶ A'tiro ni ucũcũ niwĩ: “Yũ'ũ wiogũ Õ'acũ weetamusere sērĩrã, omocãrĩ cã tiropũ sĩomorõno'wũ.

Õ'acũ amaleca masã me'rã a'mewējēnu'cũcjũsami. A'tocaterocjãrã me'rã téé be'rocjãrãpũ quē'rãrē tojota a'mewējē yapatinu'cũgũsami”, nicũ niwĩ Moisé.

18

Jetro Moisére ñ'agũ eta'que ni'i

¹ Jetro Madiácjũ pa'i, Moisé mañecũ, nipe'tise Õ'acũ Moisére wee'quere tu'ocũ niwĩ. Tojo nicã Õ'acũ yarã masã Israe curuacjãrãrē wee'quere tu'ocũ niwĩ. Apeye quē'rãrē Õ'acũ na wiogũ narē Egiptopũ ní'cãrãrē miiwija'quere tu'ocũ niwĩ. ² Moisé cũ numo Séforare co pacũ ya wi'ipũ o'óyutojacũ niwĩ. Jetro core, ³ tojo nicã co põ'rã pũarãrē ñe'ecũ niwĩ. Ni'cũ Gersón wãmeticũ niwĩ. Moisé a'tiro ni-tojacũ niwĩ: “Yũ'ũ ãpērã ye di'tapũre sijari masũ, aperocjũ weronojõ tu'oña'a.”[☆] Tojo weegũ masã ma'mirē Gersón wãme õ'ocũ niwĩ. ⁴ Cã acabiji pe'le Eliezer* wãmeticũ

[☆] 18:3 Ex 2.22 * 18:4 Hebreo ye me'rã Eliezer “Õ'acũ yũ'ũre weetamugũ nimi” nisĩ'rĩrõ wee'e.

niwĩ. Moisé a'tiro ni ucũyutojacu niwĩ: “Õ'acũ yu'u pacu ãjõpeo'cu yu'ure weetamuwĩ. Faraó yu'ure wẽjẽbo'cure yu'rũweticã weewĩ.” Tojo weegu du'sagure tojo wãme õ'ocũ niwĩ.

⁵ Moisé, Israe curuacjãrã me'rã masã marĩrõ, yucu marĩrõ Õ'acũ yagu ãrũgũ† pu'topu tojaque'acu niwĩ. Topu Jetro, cã macõ Moisé nũmo, põ'rã me'rã cã tiropu wa'acu niwĩ. ⁶ Moisére a'tiro queti o'ómũ'tãcu niwĩ:

—Yu'u, mu'u mañecũ, mu'u nũmo me'rã, mu'u põ'rã puarã me'rã mu'u tiropu wa'aguti, nicu niwĩ.

⁷ Cã etacã, Moisé sulti caseri me'rã wéeca wi'i po'peapu ní'cu wijaa, cã mañecũrẽ põtẽrĩgũ wa'acu niwĩ. Cãrẽ añudutigu, paamu'rĩque'a, mi'micu niwĩ. A'merĩ añudutíca be'ro cã ya wi'ipu narẽ su'ori pijisãjãacu niwĩ.

⁸ Topu Moisé Õ'acũ faraó'rẽ, Egiptocjãrãrẽ wee'quere werepe'ocũ niwĩ. Tojo nicã ma'apu a'tirã, nipe'tise na pi'etiwã'cãti'quere werecu niwĩ. “Õ'acũ, ãsãrẽ a'tiro wee yu'rũowĩ”, ni werecu niwĩ.

⁹ Jetro Õ'acũ Israe curuacjãrãrẽ ma'i pajaña'gũ, Egiptocjãrã doca ní'cãrãrẽ yu'rũweticã wee'quere tu'ogu, e'catiyu'rũacu niwĩ. ¹⁰ A'tiro nicu niwĩ:

—Õ'acũ añuyu'rũami, ni e'catipeoato. Cũta musãrẽ faraó, Egiptocjãrã na dutise doca ní'cãrãrẽ yu'rũweticã weepĩ. ¹¹ Egiptocjãrã musãrẽ ña'abutiario da'radutipecã, Õ'acũ musãrẽ yu'rũweticã weepĩ. Tojo weegu ní'cãrõacã yu'u masí'i. Õ'acũ nipe'tirã ãpẽrã masã na ãjõpeorãnojõ yu'rũoro tutuayu'rũnũ'cãmi, nicu niwĩ Jetro. ¹² Be'ro Jetro ní'cã wal'icure wẽjẽ, Õ'acũrẽ e'catipeogu ãjũamorõpeocũ niwĩ. Tojo nicã apeye Õ'acũrẽ o'osenojõrẽ ãjũamorõpeonemocũ niwĩ. Tojo wéeca be'ro

† 18:5 Ñaña e Ex 3.1 docapu oja'quere.

Aaró, nipe'tirã Israe curuacjãrã wiorã Õ'acũ î'orõpũ, Moisé mañecũ me'rã ba'arã wa'acãrã niwã.

*Moisé, a'tiro wee nisetiro*ua'a nirãrẽ bese'que ni'i

¹³ Na ba'áca be'ro ape nũmũ pe'e Moisé Israe curuacjãrã na ña'arõ ucũ, a'pepũrĩsere apogu, cũ dujiwũaropũ dujicũ niwĩ. Tere na nipe'tirã cũ aposere uarã, topũ nina'iacãrã niwã. ¹⁴ Cũ mañecũ nipe'tise Moisé masãrẽ weebosa'quere î'agũ, a'tiro nicũ niwĩ:

—¿Ñe'enojõ weegu weemiti mũ'u, ã'rã masã me'rã? ¿De'ro weegu mũ'u se'saro tere weeti? Na pe'e mũ'u tiro tojo nu'cũna'ia wa'ama.

¹⁵ Moisé cũrẽ yu'ticũ niwĩ:

—Na “¿Õ'acũ de'ro uati?” ni, yu'ure sērĩtiña'rã a'tiama.

¹⁶ Na tiropure mejẽcã wa'acã, “¿Ûsã de'ronojõ weerãsari?” nĩrã, “¿Noa pe'e queoro niti?” nĩrã, apodutirã, a'topure etama. Yu'u pe'e narẽ Õ'acũ cũ dutise cũu'quere, cũ bu'esere narẽ wereturia'a, nicũ niwĩ.

¹⁷ Tere tu'ogũ, cũ mañecũ cũrẽ a'tiro ni werecasacu niwĩ:

—Mũ'u tojo weese añuwe'e. ¹⁸ Mũ'u tojo weegu caributia wa'agusa'a. Masã quẽ'rã mũ'u me'rã nirã caributia wa'arãsama. Tojo weese mũ'urẽ tutuayũ'rua'a. Mũ'u ni'cũta tere põtẽotisa'a. ¹⁹ Yu'u mũ'urẽ “A'tiro weepa” ni weresere añurõ tu'oapa. Mũ'u tojo weecã, Õ'acũ mũ'urẽ weetamugũsami. Mũ'u pe'e Õ'acũpũre masã a'pepũrĩsere ucũbosagu nigũsa'a. ²⁰ Õ'acũ cũ dutise cũu'quere, cũ bu'esere narẽ weregusa'a. “A'tiro nisetiroua'a, a'te pe'ere weeya” ni, narẽ masĩcã weeya. ²¹ Israe curuacjãrã wa'teropũ umũa añurõ tu'omasĩrãnojõrẽ, Õ'acũrẽ wiopesase me'rã tu'oña'rãrẽ, tojo nicã queoro ucũ weesetirãnojõrẽ, “No'o uaro weese me'rã wapata'arãti” ni wãcũtirãnojõrẽ beseya. Narẽ besegu, ãpẽrãrẽ mil masãrẽ dutiajãrẽ bese sõrõña. ãpẽrãrẽ cien masãrẽ dutiajãrẽ

beseya. Āpērārē cincuenta masārē dutiajārē beseya. Āpērārē diez masārē dutiajārē beseya. ²² Na nipe'tirā Israe curuacjārārē “A'tiro pe'e weeya”, ni dutinu'cūrāsama. Apeye na apomasītise diasase nicāma, mū'u tiropu aporā a'tirāsama. Mejō niseacāma, na basu aporāsama. Na a'tiro weecā, sō'owaro mū'u pi'etosome. Na mū'urē sū'ori tere weetamurāsama. ²³ A'te yu'u werecasa'quere queoro wéégū, Ō'acū mū'urē “A'tere tojota weeya” nicā, mū'u te da'rasere pōtēomasīgūsa'a. Mū'u tojo weecā, masā e'catisse me'rā na ye wi'seripu dajatojaarāsama, ni werecasacu niwī Jetro.

²⁴ Moisére cū mañecū “Tojo weepa” ní'caronojōta tere queoro weecu niwī. ²⁵ Tojo weegu Israe curuacjārārē “Ā'rāta tu'omasīma”, ni besecu niwī. Narē dutise cūúgū, mil masārē, cien masārē, cincuenta masārē, diez masārē dutiajārē besecu niwī. ²⁶ Na “Tojo pe'e ũa'a” ni, Israe curuacjārārē nipe'tiropu ī'anurūnu'cūcārā niwā. Na apomasītise diasasema Moisé tiropu aporā wa'acārā niwā. Mejō niseacā pe'ema na basu a'merī apocārā niwā.

²⁷ Be'ro Moisé cū mañecū me'rā a'merī we'riticārā niwā. Tu'ajanu'cō, Jetro cū ya di'tapu dajatojaacu niwī.

19

Israe curuacjārā ũrūgū Sinaípu na eta'que ni'i

¹⁻² Israe curuacjārā Refidīpu ní'cārā wija, masā marīrō, yucu marīrō ũrūgū Sinaí pu'topu etacārā niwā. Eta, topu'ta tigu ũrūgū pōtēorō tojaque'acārā niwā. Pua mu-jīpū na Egiptopure wijāca be'ro topure etacārā niwā.

³ Be'ro Moisé Ō'acū me'rā ucūgū wa'agu, tigupu mujācu niwī. Ō'acū tigupu nígū, Moisére pisucu niwī. A'tiro nicu niwī:

—A'te yu'u ucūsereta Jacob pārāmerā nituriarā, Israe curuacjārārē wereya: ⁴ “Musā, yu'u Egiptocjārārē wee'quere ī'aru. Yu'u ni'cū á pacu cū pō'rārē cū wuuse bu'ipū wuubulegu weronojō musārē ma'i co'tegu, a'to yu'u nirōpu miitiaru. Musā yu'u tojo wee'quere masī'i. ⁵ Tojo weerā musā yu'u dutisere queoro yu'tirā, marī ni'cārō me'rā apo'quere queoro wéérā, nipe'tirā āpērā masā yu'ruro, yarā, yu'u tu'sarā nirāsa'a. Nipe'tirocjarā yarāta nima, nírā pe'e. ⁶ Tojo nimirā, musā pe'e yu'u uaro weeri masā, pa'ia ye cjasere da'rarā weronojō nirāsa'a. Apesecjārārē ye cjasere wereturiarāsa'a. Yarā, ya macācjārā añurā nirāsa'a. A'tere nipe'tirā Israe curuacjārārē wereya”, nicu niwī Ō'acū.

⁷ Be'ro Moisé ūrūgūpu ní'cu dijaa, nipe'tirā wiorārē pijio, Ō'acū cū wereduti'quencū werepe'ocu niwī. ⁸ Moisé tere werecā tu'orā, Israe curuacjārā ni'cārōnojō wācūseti, yu'ticārā niwā:

—Nipe'tise Ō'acū ūsārē weeduti'quere weerāti, nicārā niwā.

Na tojo ni yu'ticā tu'ogu, Moisé na ní'quere Ō'acūrē weregu mujācu niwī.

⁹ Moisé were'quere tu'óca be'ro Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Masā yu'u mu'u me'rā ucūcā tu'oato ní'gū, o'mecurua po'pearu mu'u tiro dijatagusa'a. Tojo weerā mu'urē ējōpeonu'cūcā'rāsama, nicu niwī.

Cū tojo níca be'ro Moisé Ō'acūrē masā ní'quere werecu niwī.

¹⁰ Be'ro Ō'acū cūrē nicu niwī:

—Masā tiropu wa'aya. Yu'ure e'catipeojā, ni'cācā, ñamiacā, apoyuato. Na ye su'tire coeyuato. ¹¹ Ñamiacā yu'ruro apoyu'quepu nitojato. Ti numu yu'u, musā wiogu, nipe'tirā ī'orōpu ūrūgū Sinaípu dijatagusa'a. ¹² Tigū ūrūgū du'pocá masā yu'ruaticā'to ní'gū, cā'mota'acūña. Narē a'tiro wereya: “Tigū ūrūgūrē wiopesase me'rā ī'aña.

Ne mujaticã'ña. Tigü du'pocãrẽ ne cã'rõ u'tacũuticã'ña. No'o tigure da'raña'gũnojõ wẽrĩgũsami. ¹³ Tojo wee wẽrĩgũnojõrẽ ne ni'cũ cã'rõ omocã ñapeoma'aticã'ña. Ûtãperi me'rã doquewẽjẽno'rõsa'a. Tojo weetirã, mejõ bwewẽjẽno'rõsa'a. No'o nigũ masũrẽ o wa'icũ quẽ'rãrẽ wẽjẽcã'no'rõsa'a. Masã oveja umũ capesa'ro me'rã dia'cũ puticã tu'orã, tigu ãrũgũpure mujãrãsama", ni wereya, nicũ niwĩ Õ'acũ.

¹⁴ Be'ro Moisé ãrũgũpu ní'cũ dijaticũ niwĩ. Õ'acũrẽ e'catipeojã, masãrẽ apoyuduticũ niwĩ. Be'ro na ye su'tire coecãrã niwã. ¹⁵ Na su'tire coéca be'ro Moisé narẽ a'tiro werecu niwĩ:

—Ñamiacã yu'rũro apoyu'cãrãpu nitojaya. Tojo nicã a'te numũrĩ masã numosãnumia me'rã ne wãacãjiticã'ña, ni werecu niwĩ.

¹⁶ Pũa numũ be'ro bo'reque'ari cura bũpo paa, ya'bacũ niwĩ. Tigü ãrũgũ bu'ipũre ni'cã o'mecurua tojanũ'cãcaro niwũ. Cabra capesa'ro me'rã upũtu putise busũcaro niwũ. Nipe'tirã na su'ti caseri me'rã wee'que wi'seri nirõpu te busũsere tu'o uirã, narãsãcãrã niwã. ¹⁷ Be'ro Moisé Õ'acũrẽ põtẽrĩrã wa'ajã, narẽ su'ori miacũ niwĩ. Wa'a, tigu ãrũgũ du'pocãpu ejanũ'cãcãrã niwã. ¹⁸ Nipe'tiro tigu ãrũgũ Sinaí wãmeticjũpu o'mepu'sunu'cũcaro niwũ. Õ'acũ pecame'e ãjũrĩ põ'rã me'rã dijatãca be'ro niyucã, tojo wa'acaro niwũ. Pã ãjũarõ weronõjõ o'me buenu'cũcaro niwũ. Nipe'tiro tigu ãrũgũ upũtu waro narãsãcaro niwũ. ¹⁹ Oveja umũ capesa'ro putise siape'e me'rã nemorõ busũcaro niwũ. Tojo wa'ari cura Moisé Õ'acũ me'rã ucũmujãcũ niwĩ. Cũ pe'e bũpo busũro weronõjõ cãrẽ yu'ticũ niwĩ.

²⁰ Õ'acũ ãrũgũ Sinaí duposãrĩpu dijati, ejanũ'cãcũ niwĩ. Be'ro Moisére cã tiropũ mujãtiduticũ niwĩ. Tere tu'ogu, Moisé mujãcũ niwĩ. ²¹ Õ'acũ cãrẽ nicũ niwĩ:

—Dijaya. Masārē wiopesase me'rā weregū wa'aya: “Yū'ure ī'asī'rīrā, a'tigū ūrūgū du'pocāpū cā'mota'a'carore ne yū'rūticā'to. Yū'rurā pūrīcā, pājārā wērīrāsama. ²² Pa'iapūta, yū'u tiropū a'tirānojō yū'u ī'orōpū ña'ase marīrā nirāti nīrā, apoyuato. Na tojo weeticā, narē bu'iri da'regusa'a”, ni wereya, nicū niwī Ō'acū.

²³ Moisé Ō'acūrē a'tiro ni yū'ticū niwī:

—Masā a'tigū ūrūgūpūre ne mājātimasītisama. Mu'uta narē “Tigū du'pocārē cā'mota'a'carore yū'rūticā'to. Tigū yū'u niró ni'i”, ni weredutitojapū. Tojo weerā a'tore ne yū'rūtisama, nicū niwī.

²⁴ Ō'acū pe'e Moisére nicū niwī:

—Dija, Aarórē a'topū miitia. Pa'ia, tojo nicā masā pūrīcā a'topū a'tisī'rīrā, cā'mota'a'carore ne yū'rūticā'to. Tojo weecāma, yū'u narē bu'iri da'rebosa'a, nicū niwī Ō'acū.

²⁵ Tere tu'ogū, Moisé dijata, Ō'acū cū ní'quere Israe curuacjārārē wereturiacū niwī.

20

Ō'acū diez dutise cū'que ni'i

¹ Ō'acū ūrūgūpū ucūgū, nipe'tise a'te ucūsere ucūcū niwī:

² “Yū'u Ō'acū, musā wiogū ni'i. Yū'uta musārē Egip-topūre miiwijawū. Topūre musā narē da'raco'terā niwū.

³ ”Yū'u ni'cūrēta ējōpeoya. Ne āpērānojōrē ējōpeoticā'ña.

⁴ ”Ne queosere yee, ējōpeoticā'ña. Ū'muarō cjase queosere, ne docapū a'ti di'tapū nisere, maa pajiri maajopū nise queose quē'rārē yee ējōpeoticā'ña.

⁵ Ne narē ējōpeorā, paamu'rīque'aticā'ña. Ne narē ñubuepeoticā'ña. Yū'u Ō'acū musā wiogū ni'i. Musā āpērārē ējōpeosirutucā, ne uawe'e. Yū'ure ī'asī'rītīrā

tojo weema. Tojo weegu na pō'rārē, na pārāmerārē, na pārāmerā nituriarārē bu'iri da'regusa'a. ⁶ Yū'ure mairā, yū'u duti'quere queoro weerá pe'ema peje turiri be'rocjārārē ma'inu'cūgūsa'a.

⁷ "Yū'u Ō'acū, musā wioḡure wiopesase me'rā wācū-timirā, wāmepeoma'aticā'ña. Tojo ucūma'arārē bu'iri da'regusa'a.

⁸ "Yū'u soodutigu cūuca nūmū saurure wācūña. Ya nūmū, yū'ure ējōpeori nūmū ni'i. ⁹ Seis nūmūrīta da'raya. Te nūmūrīrē nipe'tise musā da'rase cūosere da'rawe'ocā'ña. ¹⁰ Siete nūmū nirī nūmū pe'ema, yū'u musā wioḡure wācū, soodutigu cūuca nūmū ni'i. Ti nūmūrē ne cā'rō da'raticā'ña. Musā macū, musā macō, musārē da'raco'tegu o da'raco'tego, musā yarā wa'icūrā, ape di'tacjārā musā tiropū nirá ne da'raticā'to. ¹¹ Yū'u Ō'acū, musā wioḡu seis nūmūrīta u'musere, di'tare, pacase maarīrē, nipe'tise tepū nisere weewū. Tu'ajanu'cō, siete nūmū nirī nūmūrē soowū. Tojo weero ti nūmū sauru, ya nūmū ni'i. 'Yū'ure ējōpeori nūmū niato', ni soodutigu cūuwū.

¹² "Musā pacure, musā pacore añurō wejepeoya. Yū'u Ō'acū, musā wioḡu musārē o'ori di'tare yoacā catirāti nírā, tojo weeya.

¹³ "Masārē wējēcō'aticā'ña.

¹⁴ "Musā nūmosānumia nitirārē, musā marāpusumua nitirārē a'metārāticā'ña.

¹⁵ "Yajaticā'ña.

¹⁶ "Beseropū āpērārē ña'arō wa'adutirā, na ye cjasere nisooticā'ña.

¹⁷ "Āpērā ya wi'ire ne uoticā'ña. Cū nūmorē, cūrē da'raco'tegure, cūrē da'raco'tegore, cū yagu wecure, cū yagu burrore, nipe'tise cū cūosere uoticā'ña" ni, dutise o'ocu niwī Ō'acū.

Israe curuacjārã Õ'acũ wee'quere i'arã na ui'que ni'i

¹⁸ Israe curuacjārã nipe'tirã bupo paacã, oveja umu capesa'ro busucã tu'orã, bupo ya'bacã, ũrũgũ o'mepu'-sunu'cũcã i'arã, ui narãsãcãrã niwã. Tojo wee'cãrã niyurã, tigu yoacureropu tojacãrã niwã. ¹⁹ Tojo weerã Moisére a'tiro nicãrã niwã:

—Mu'u ũsãrẽ ucũña. Mu'u dutisere yu'tirãti. Õ'acũ cũ basu ũsãrẽ ucũticã'to. Cũ ũsã me'rã ucũcã pũricãrẽ, ũsã wẽrĩbosa'a, nicãrã niwã.

²⁰ Moisé narẽ yu'ticu niwĩ:

—Musã uiticã'ña. Õ'acũ marĩrẽ diacjũta yu'ure ãjõpeomiti nígũ, a'tiami. Musã cũrẽ wiopesase me'rã wãcũcã uagu, cũrẽ yu'rũnu'cã, ña'arõ weeticã'to nígũ, a'tiami.

²¹ Masã uirã, ũrũgũ yoacureropu tojaque'acãrã niwã. Moisé pe'e Õ'acũ nirõ, o'mecurua na'itĩ'arĩ curua pu'topu ejanu'cãcu niwĩ.

24

Õ'acũ Israe curuacjārã me'rã apo'que ni'i

¹ Õ'acũ dutise cũu'quere wéréca be'ro Moisére nicu niwĩ:

—Aarõ, cũ põ'rã Nadab, Abihú, ãpẽrã setenta Israe curuacjārã wiorã me'rã a'to yu'u nirõpu mujãtia. Mejõ yoacurero tojato. Topu paamu'rĩque'ato. ² Mu'u se'saro yu'u tiropure ejaya. Masã pe'e mu'u me'rã ne pu'toacãpu mujãtinemoticã'to, nicu niwĩ.

³ Moisé masã tiropu wa'a, nipe'tise Õ'acũ ní'quere, tojo nicã cũ duti'quere masãrẽ weregu wa'acu niwĩ. Cũ tojo werecã tu'orã, nipe'tirãputa ni'cãrõnojõ wãcũseti, yu'ticãrã niwã:

—Nipe'tise Õ'acũ ũsãrẽ weeduti'quere weerãti, nicãrã niwã.

⁴ Tere tu'ogu, Moisé nipe'tise Õ'acũ duti'quere ojaõ'ocũ niwĩ. Ape nũmũ pe'le ñamiña'cũrõ wã'cã, ni'cãrõ Õ'acũrẽ ĩjõpeorã wa'icũrãrẽ ĩjũamorõpeoatjore ũrũgũ du'pocãpũ ni'cã mesã ũtã me'rã seeneocũucũ niwĩ. Tojo nicã docepaga ũtãpaga te Israe curarinũcũrẽ ni'cãrẽpaga miinũ'cõcũ niwĩ. ⁵ Be'ro ni'cãrẽrã ma'mapjia Israe curuacjãrãrẽ wa'icũrã wẽjẽdutigu o'ócũ niwĩ. Narẽ Õ'acũrẽ e'catipeorã, wa'icũrãrẽ ĩjũamorõpeoduticũ niwĩ. Tojo nicã, apeyema Õ'acũ narẽ añurõ weeato nĩrã, wecũa mũũarẽ wẽjẽ, ĩjũamorõpeoduticũ niwĩ. ⁶ Moisé deco me'rã díre mii, bapari pacapũ piosãacũ niwĩ. Apeye du'sasere wa'icũrãrẽ ĩjũamorõpeoropũ piopeocũ niwĩ. ⁷ Tu'ajanũ'cõ, Moisé “Õ'acũ masã me'rã a'tiro apoguti” ni ojãca turipũre mii, masãrẽ bu'eĩ'ocũ niwĩ. Tere tu'orã, na pe'e a'tiro nicãrã niwã:

—Nipe'tise marĩ wioꝝ Õ'acũ marĩrẽ weeduti'quere weerãti. Cũ dutisere yũ'tirãti, nicãrã niwã.

⁸ Be'ro Moisé díre mii, masãpũre tere wẽeste, a'tiro nicũ niwĩ:

—A'te dí me'rã Õ'acũ “Masã me'rã tojo weeguti” nĩ'quere diacjũta cũ duti'quenojõta weegũsami, ni masĩno'o, nicũ niwĩ Moisé.

⁹ Tere tu'ajãca be'ro Moisé Aarõ, Nadab, Abihú, tojo nicã setenta Israe curuacjãrã wiorã me'rã ũrũgũpũ mũjãcũ niwĩ. ¹⁰ Topũ na Õ'acũ, Israe curuacjãrã wioꝝre ĩ'acãrã niwã. Cũ ũ'tacũrõrẽ añuse ya'sase peri zafiro wãmetise peri asipa'acũñacaro niwũ. Ũ'mũse weronojõ ya'same'ricã'caro niwũ. ¹¹ ã'rã Israe curuacjãrã wiorã Õ'acũrẽ ĩ'amicã, narẽ ne mejẽcã wa'acã weeticũ niwĩ. Na ni'cãrõ me'rã ba'a, sĩ'rĩ weecãrã niwã.

Moisé ũrũgũ Sinaí wãmeticjũpũ nĩ'que nĩ'i

¹² Õ'acũ Moisére a'tiro nicũ niwĩ:

—Yu'u tiro ũrũgũpu mujãtinemoña. Mujãti, topu yu'ure co'teya. Yu'u ũtã me'rã wee'que pjĩrĩrẽ mũ'urẽ o'oguti. Te pjĩrĩpu yu'u oja'que nipe'tise yu'u weeduti'quere mũ'u Israe curuacjãrãrẽ weregusa'a.

¹³ Tere tu'ogu, Moisé, cūrẽ weetamugũ Josué me'rã ũrũgũ Õ'acũ nirõpu mujãnemocũ niwĩ. ¹⁴ Cũ mujãnemoati ðaporo wiorãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

—A'tota co'teya, téé ũsã dijaticãpu. Aaró, tojo nicã Hur mũsã me'rã tojama. No'o mũsãrẽ mejécã wa'acã, narẽ wereya, nicũ niwĩ.

¹⁵ Tojo nĩca be'ro Moisé ũrũgũpu mujãcũ niwĩ. Tigure ni'cã o'mecurua tuubi'acaro niwũ. ¹⁶ Õ'acũ cũ añurõ asitese ũrũgũ Sinaípu dijatacã, seis numũrĩrẽ omecurua tigure tuubi'acaro niwũ. Ape numũ siete numũ nirĩ numũrẽ o'mecuruarũta Õ'acũ Moisére pijidijocũ niwĩ. ¹⁷ Israe curuacjãrã Õ'acũ asitesere ũrũgũ ðuposãrĩpu pecame'e ũjũacõ'arõ weronojõ ĩ'acãrã niwã. ¹⁸ Moisé ti o'mecuruaru sãjãa, tigu ũrũgũpu mujãnemocũ niwĩ. Topure cuarenta umũcori, cuarenta ñamirĩ* tojacũ niwĩ. *****

31

¹⁸ Õ'acũ ũrũgũ Sinaípu Moisé me'rã ucũca be'ro cūrẽ puu pjĩ ũtã me'rã wee'que pjĩrĩrẽ o'ocũ niwĩ. Te pjĩrĩpu Õ'acũ diez dutise cũu'que nicaro niwũ. Õ'acũ basuta cũ omopica me'rã tere ojacũ niwĩ.

32

Wecu wĩ'magũ queose uru me'rã yee'que ni'i

* 24:18 ĩ'aña Gn 7.4 docapũ oja'quere.

¹ Be'ro Israe curuacjārã Moisé cū ũrũgũpũ mũjãa'cure yoogocã ĩ'arã, Aaró tiropũ nerēcārã niwã. Cūrẽ a'tiro nicārã niwã:

—Sõ'onícũ Moisé marĩrẽ Egiptopũ ní'cārãrẽ miiti'cũ waro ¿de'ro wa'apari cūrẽ? Marĩ ne masĩtisa'a. Tojo weegũ ũsã ějõpeoatje queosere yeebosaya. Marĩ dũporo wũamũ'tārãsama. Na marĩ wa'atji ma'arẽ ĩ'orãsama, nicārã niwã.✠

² Aaró narẽ yũ'ticũ niwĩ:

—Mũsã nũmosãnumia, mũsã põ'rã ũmũa, mũsã põ'rã numia o'meperi yosase uru me'rã wee'quere a'to yũ'u tiropũ miitia, nicũ niwĩ.

³ Cũ tojo nicã tũ'orã, nipe'tirãpũta na o'meperi yosase uru me'rã wee'quere tuweemii, Aaró tiropũ miacārã niwã.

⁴ Cũ tere ñe'e, ũjũasipiocũ niwĩ. Na wecũ wĩ'magũ queose wéeca co'ropũ piosãcārã niwã. Be'ro te bu'áca be'ro wecũ wĩ'magũ queose weronojõ bajugũ wijacũ niwĩ. Cūrẽ ĩ'arã, masã a'tiro nicārã niwã:

—Israe curuacjārã, ã'rĩ marĩ ějõpeogũ nimi. Cũta marĩrẽ Egiptopũ ní'cārãrẽ sũ'ori miijawĩ.

⁵ Na tojo weecã ĩ'agũ, Aaró wecũ wĩ'magũ queose põtẽorõpũ wa'icũrãrẽ ũjũamorõpeorore ní'cã mesã ũtã me'rã seeneocũucũ niwĩ. Tu'ajanũ'cõ, masãrẽ werecũ niwĩ:

—Ñamiacã marĩ wiogũ Õ'acũrẽ bosenuũũ wee e'-catipeorãsa'a, nicũ niwĩ.

⁶ Ape nũmũ pe'e ñamiña'cũrõ wã'cã, wa'icũrãrẽ wějẽ ũjũamorõpeocārã niwã. Tojo nicã, apeyema Õ'acũ narẽ añurõ weeato ní'ã, wa'icũrãrẽ wějẽ, ũjũamorõpeocārã niwã. Be'ro nipe'tirã masã ba'a, sĩ'rĩ, que'a, ejanujãcārã niwã. Tu'ajanũ'cõ, wã'cãũ'cã, tũ'omasĩti, bopoyase

✠ 32:1 Hch 7.40

moorã basanu'cūsiacārã niwã. ⁷ Na tojo weecã i'agũ, Õ'acũ Moisére nicu niwĩ:

—Wa'agusa'a. Dijaya. Mu'u, Egiptopu miiwija'cārã ña'abutiarã dojorã weema. ⁸ Na maata waro yu'u weeduti'quere du'ucã'ma. Ni'cũ wecu wĩ'magũ queosere uru me'rã ñjũasipio wiorẽama. Cũrẽ e'catipeorã, ejaque'ama. Tojo nicã, wa'icũrãrẽ wějẽ, cũrẽ ñjũamorõpeoama. A'tiro ni ucũama: “Israe curuacjãrã, ã'rĩ marĩ ñjõpeogu nimi. Cũta Egipto di'tapure marĩrẽ sũ'ori miiwijawĩ”, niama, nicu niwĩ Õ'acũ.

⁹ Õ'acũ apeye Moisére ninemocu niwĩ:

—Yu'u sõjã masãrẽ na nisetisere añurõ masĩ'i. Yu'ure yu'rũnũ'cãsepijarã nima. ¹⁰ Na me'rã uayu'rũmajã'a. Tojo weegu narẽ bu'iri da're bajuriope'oguti. Yu'u tojo weecã, ne cã'mota'aticã'ña. Mu'u pãrãmerã nituriarã me'rã pe'ema pãjãrã masãputicã weeguti.

¹¹ Õ'acũ tojo nimicã, Moisé pe'e cũ wiogu Õ'acũrẽ a'te ucũse me'rã nijĩsijosĩ'rĩcu niwĩ:

—Wiogu, ¿de'ro weegu mu'u, mu'u yarã masã me'rã tocã'rõ uati? Mu'u tutuayũ'ruse me'rã narẽ Egiptopure miiwijawũ. ¹² Mu'u narẽ bu'iri da'recãma, Egiptocjãrã a'tiro ni wãcũrãsama: “Õ'acũ narẽ ñrũpagũpu wějẽ, a'ti di'tapu nirãrẽ bajurioguti nígũ, miiwijapĩ”, nibosama. Uaticã'ña majã. Mu'u yarã masãrẽ ña'arõ weesĩ'rĩsere tocã'rõta du'uya. ¹³ Mu'urẽ da'raco'terã Abrahãrẽ, Isaare, Jacore ní'quere wãcũña. Mu'u basuta mu'u wãme me'rã narẽ a'tiro nicũpã: “Musã pãrãmerã nituriarãrẽ ñocõa weronõjõ pãjãrã masãputicã weeguti. Tojo nicã, a'ti di'ta musãrẽ o'oguti ní'que di'tare musã pãrãmerã nituriarãrẽ o'ogusa'a. Na ye di'ta ninu'cũcã'rõsa'a”, nicũpã.

¹⁴ Moisé tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ cũ yarã masãrẽ “Bu'iri da'reguti” nimi'quere du'ucu niwĩ. ¹⁵ Be'ro Moisé ñrũgũpu ní'cu Õ'acũ dutise puã pã'rẽpu ojano'que pjĩrĩrẽ

miidijaticu niwĩ. ¹⁶ Õ'acũta te pĩrĩrẽ weecu niwĩ. Cũ basuta topu ní'quere ñacũ, ojaõ'ocu niwĩ.

¹⁷ Josué masã na caricũsere tu'ogu, Moisére a'tiro nicu niwĩ:

—Masã a'mewẽjẽrã caricũrõ weronojõ busurocoro marĩ cãrĩse u'turi wa'teropure, nicu niwĩ.

¹⁸ Moisé pe'e cãrẽ a'tiro yu'ticu niwĩ:

—Na a'mewẽjẽ wapata'aca be'ro caricũ e'catise mejẽta nĩrõcoro. Tojo nicã a'mewẽjẽ bajuriorã bujawetirã basase mejẽta nĩrõcoro. Mejẽcã basase tu'ogucoro, nicu niwĩ.

¹⁹ Moisé na nĩrõpu etagu, wecu wĩ'magũ na uru me'rã wĩorẽ'cure ĩ'agũ, na no'õ uaro basanu'cũcusiasere ĩ'agũ, uayu'ruacu niwĩ. Tojo weegu cũ cõose pĩrĩrẽ tigu ũrũgũ du'pocãpu doquemutõcũucu niwĩ. ²⁰ Te be'ro wecu wĩ'magũ queose wĩorẽ'cure mii, pecame'epu doquetiacu niwĩ. Be'ro cãrẽ añuse marãrĩ doquemutõcu niwĩ. Te marãrĩrẽ aco bu'ipu wẽestepo'ocu niwĩ. Tojo weetoja, Israe curuacjãrãrẽ te acore sĩ'rĩcã weecu niwĩ. ²¹ Moisé Aarõrẽ a'tiro nicu niwĩ:

—¿Ã'rã masã de'ro weemiati mu'urẽ? Mu'u narẽ ña'abutiario weecã weepã.

²² Aarõ pe'e cãrẽ yu'ticu niwĩ:

—Yu'u acabiji, yu'u me'rã uatiguta. Mu'u masĩmiba. Ã'rã masã ña'arõ weesere weepoyu'ruama. ²³ Na yu'ure a'tiro niama: “Ni'cũ ũsã ĩjõpeoacju queose marĩrẽ su'ori miacjũre weebosaya. Sõ'onícũ Moisé marĩrẽ Egiptopure su'ori miwijati'cure de'ro wa'aro wa'apã. Masĩtisa'a”, niama. ²⁴ Na tojo nicã, narẽ yu'tiapu: “No'õ o'meperi yosase uru me'rã wee'quere cuorãnojõ tuweemii mi'itia”, niapu. Na yu'ure miiti, tere o'oama. Yu'u tere pecame'epu doquetiapu. Wãcũña marĩrõ ã'rĩ wecu wĩ'magũ queose wijamajãmi, nicu niwĩ Aarõ.

²⁵ Moisé na no'o ɥaro weesere ɪ'acɥ niwī. Tere ɪ'amigũ, Aaró pe'e narē “Tojo weeticã'ña”, niticɥ niwī. Tojo weerã na ña'aró weesere ɪ'arã, narē ɪ'atu'tirã bujicã'cãrã niwã. ²⁶ Tojo weecã ɪ'agũ, Moisé na su'ti caseri me'rã wee'que wi'seri wa'tero sãjãa, ejanɥ'cãcɥ niwī. Narē a'tiro nicɥ niwī:

—“Õ'acũ yarã ni'i” nirãnojõ yɥ'ɥ tiro a'tia, nicɥ niwī.

Cũ tojo nicã, nipe'tirã Leví ya curuacjãrã Moisé tiropɥ nerẽnu'cãcãrã niwã. ²⁷ Na tojo weecã ɪ'agũ, Moisé narē nicɥ niwī:

—Õ'acũ, Israe curuacjãrã wiogɥ, a'tiro nimi: “Musãnu'cũ di'pjĩrĩrẽ dɥ'teõ'oña. Be'ro musã wi'seri nirõpɥ tojaaya. Tojaa, wi'serinucũ musã acabijirãrẽ, musã ma'misumɥarẽ, musã me'rãcjãrãrẽ, musã ya wi'i pɥ'to nirãrẽ wẽjẽcã'ña”, ni werɥ niwī Moisé.

²⁸ Leví ya curuacjãrã Moisé tojo weeduti'quere queoro weecãrã niwã. Ti numurẽ i'tiati mil umɥa wẽrĩcãrã niwã.

²⁹ Be'ro Moisé narē nicɥ niwī:

—Masã Õ'acũrẽ yɥ'rũnu'cãcã, musã cũ dutiro wéerã, musã põ'rãrẽ, musã acabijirãrẽ, musã ma'misumɥapureta na ña'aró wee'quere ɪ'arã, wẽjẽcã'mota'apɥ. Tojo weegɥ ni'cãcã Õ'acũ musãrẽ cũ dutisere da'radutigɥ cũuami. A'tiro wee musãrẽ añurõ wa'acã weeami, nicɥ niwī.

³⁰ Ape numɥ pe'ere Moisé masãrẽ a'tiro nicɥ niwī:

—Musã Õ'acũ dutisere yɥ'rũnu'cãrã, ña'abutiario weecãrã niapɥ. Ni'cãrõacãrẽ Õ'acũ tiropɥ mujãgũti. Apetero weegɥ musã yere cãrẽ sërĩbosacã, musãrẽ acobojobosami, nicɥ niwī.

³¹ Cũ tojo nica be'ro apaturi Moisé Õ'acũ tiropɥ mujãa, cãrẽ nicɥ niwī:

—Diacjũta masã weɥ wĩ'magũ uru me'rã queose wĩorẽ'cure e'catipeotjãrã, ña'abutiario weecãrã niama.

³² Ni'cãrõacãrẽ mɥ'urẽ ɥpɥtɥ sërĩ'i. Narē acobojoya.

Acobojoitigu pūrīcā, m̄'u ya pūrī catirā wāme ojaō'ono'ca pūrīp̄u yu'w wāmerē coecā'ña, nicu niwī Moisé.

³³ Ō'acū pe'e cūrē yu'ticu niwī:

—Yu'w dutisere yu'r̄un̄'cā'cārā dia'cūrē ya pūrīp̄u ojaō'ono'cārā wāmerē coeguti. ³⁴ Ni'cārōacārē majā wa'aya. Masārē yu'w m̄'urē “O'oguti” nīca di'tap̄u s̄'ori miaña. Yu'ure wereco'teḡu m̄'urē s̄'ori ī'o miagūsami. Tojo weemicā, yu'w bu'iri da'reri n̄m̄u ejacā, na ña'arō wee'que wapare narē bu'iri da'reguti, nicu niwī Ō'acū.

³⁵ Be'ro Ō'acū masārē bu'iri da'reḡu, duti ña'abutiase o'óc̄u niwī. Aarō wecu wī'magū queose yee'c̄ure e'-catipeo'que bu'iri tojo weecu niwī.

33

Ō'acū ūr̄ūgū Sinaípu wijaduti'que ni'i

¹ Ō'acū masārē bu'iri da'rēca be'ro Moisére a'tiro nicu niwī:

—A'tore wijayá. Masā m̄'u Egiptop̄u miiwija'cārā me'rā wa'agusa'a. Yu'w Abrahārē, Isaare, Jacore “O'oguti” nīca di'tap̄u wa'aya. Ti di'tare na pārāmerārē “O'oguti” nitojawu. ² Yu'ure wereco'teḡure musā d̄uporo o'óguti. Yu'w ti di'tap̄u nirá cananeo masā, amorreo masā, hitita masā, ferezeo masā, heveo masā, jebuseo masārē cō'awīrōgūti. ³ Cabra ōpēcō, mumiaco pajiro aco o'maburoro weronojō nirī di'tap̄ure wa'arā wee'e. Yu'w pe'e musā me'rā wa'asome. Musā yu'r̄un̄'cāsepjarā ni'i. Yu'w wa'agu pūrīcā musā ña'arō weecā, bu'iri da're bajuriodijobosa'a, nicu niwī Ō'acū.

⁴ Masā te bujawetise quetire t̄'orā, d̄ujasewā'arā weronojō pūrō bujaweticārā niwā. Na ne ni'c̄ap̄ta busa, o'meperi yosaticārā niwā. ⁵ Ō'acū Moisére a'tiro wereyutojacu niwī:

—Israe curuacjārārē a'tiro ni wereya: “Mūsā yu'rūnū'cāsepijarā ni'i. Mūsā wa'teropure mūsā me'rā yu'u cārō ba'patiquejogu, mūsārē bu'iri da're bajuriobosa'a. Tojo weerā mūsā su'ti añusere, mūsā busasere, tojo nicā yosasere tuweemiicā'ña. Mūsā tere tuweemiica be'ro yu'u mūsārē weeatjere wācūgūsa'a”, ni wereya, nicu niwī Ō'acū.

⁶ Tojo weerā Israe curuacjārā Horeb wāmeticju ūrūgūpu wijāca be'ro busanemoti, o'meperi yosanemoticārā niwā.

Ō'acū me'rā bocaejari wi'i su'ti caseri me'rā wéeca wi'iacā cjase ni'i

⁷ Moisé Ō'acū su'ti caseri me'rā wéeca wi'iacārē mia, masā na niró yoacureropu cūucu niwī. Ti wi'iacārē “Ō'acū me'rā bocaejari wi'i ni'i”, nicu niwī. No'o ni'cū Ō'acūrē cū weeatjere sērītiña'sī'rigūnojō topu wa'acu niwī. Ti wi'iacā na masā niró yu'rūro nicaro niwū. ⁸ Moisé ti wi'iacāpu wa'acā ī'arā, masā nipe'tirā na ye wi'seri sope pu'topu nu'cūcārā niwā. Téé ti wi'ipū sājācāpu cūrē ī'asirutudu'ucārā niwā. ⁹ Moisé ti wi'ipū sājācāta, o'mepō'rā dijati, ti wi'i sājārī sopepu ejanu'cācaro niwū. Ō'acū Moisé me'rā ucūrī cura tojo tojanu'cācaro niwū. ¹⁰ Masā o'mepō'rā ti wi'i sopepu ejanu'cācā ī'arā, nipe'tirā na ye wi'seri sope pu'to paamu'rīque'acārā niwā. Ō'acūrē e'catipeorā, tojo weecārā niwā.

¹¹ Ō'acū Moisé me'rā a'merī ī'apōtēo, ni'cū, cū me'rācjūrē ucūgū weronjō ucūcārā niwā. Na ucūca be'ro Moisé masā tiropure dajatojaacu niwī. Cūrē weetamuco'tegū ma'mu Josué, Nun macū pe'e pūrīcā ti wi'iacā po'peapu toja, ninu'cūcā'cu niwī.

Ō'acū Moisére cū asistesere ī'o'que ni'i

¹² Moisé Ō'acūrē a'tiro nicu niwī:

—Mu'u yu'ure “Á'rã masãrê su'ori miaña”, niapu. Tojo nimigũ, yu'u me'rã wa'acjure weretiapu. Tojo nicã “Mu'urê añurõ masĩ'i. Mu'u weesere ï'agũ, e'catĩ'i”, niapu. ¹³ Diacjũta yu'u me'rã e'catigu pũricã, mu'u weeatjere yu'ure wereya. Mu'u tojo weecã, mu'urê masĩnemogũsa'a. Tojo nicã, mu'u tu'sasere weenu'cũgũsa'a. Wãcũña. Á'rã masã, mu'u yarã nima, nicu niwĩ.

¹⁴ Moisé tojo nicã tu'ogu, Õ'acũ cũrê nicu niwĩ:

—Yu'u basuta musãrê ba'patiguti. Ba'pati, mu'urê soose o'oguti, nicu niwĩ.

¹⁵ Moisé pe'e cũrê yu'ticu niwĩ:

—Mu'u basu ãsãrê su'ori wa'atigu pũricã, ãsãrê a'tore wijacã weeticã'ña. ¹⁶ Mu'u ãsã me'rã ba'pawã'cãticãma, apeye di'tacjãrã masã “Õ'acũ Moisé me'rã, Israe curuacjãrã me'rã e'catimi”, ni masĩsome. ãsã me'rã wa'acã pũricãrê, “Õ'acũ Moisé, Israe curuacjãrã me'rã dia'cũ nimi”, ni masĩrãsama, nicu niwĩ Moisé.

¹⁷ Õ'acũ Moisére apaturi ucũapocu niwĩ:

—Mu'urê añurõ masĩ'i. Mu'u me'rã e'catĩ'i. Tojo weegu mu'u sãrĩ'caronojõta weegusa'a, nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé a'tiro ni sãrĩnemocu niwĩ:

—Mu'u asistesere yu'ure ï'oña.

¹⁹ Õ'acũ cũrê yu'ticu niwĩ:

—Nipe'tise yu'u asistesere mu'u dũporo yu'ruacã weeguti. Tojo yu'ruacã, nipe'tise yu'u añubutiasere nisere ï'agũsa'a. Tojo nicã mu'u ï'orõpu yu'u wãmerê wereguti. No'o yu'u pajaña'sĩ'rĩgũrê pajaña'gũti. ²⁰ Tojo nimicã, ya diapoama ne ï'asome. Ne ni'cũ yu'ure ï'ãca be'ro catisome majã.

²¹ Õ'acũ apeye quẽ'rãrê nicu niwĩ:

—A'to yu'u tiro ãtãgãpu nu'cũña. ²²⁻²³ Yu'u asistesere me'rã yu'ruagu, ni'cã cope tigarpu nirĩ copepu mu'urê

cūugūti. Yū'ure ī'arī nīgū, ya omocā me'rā mū'u ya diapoare cā'mota'agūti. Téé yū'u yū'rūagurū cā'mota'atūogūti. Yū'u sē'ema waroma ī'agūsa'a, ī'agū pe'e. Yū'u diapoa pe'ema, ne ī'ano'ña marīrōsa'a, nicū niwī Ō'acū.

34

Apeye ūtā pjīrī me'rā Ō'acū dutisere oja'que ni'i

¹ Ō'acū Moisére cū asistesere ī'óca be'ro cūrē nicū niwī:

—Pūa pjī ūtā pjīrī mū'u doquemūō'que pjīrī weronojōta da'reya. Ne waro oja'quereta oja'gūti tja. ² Ūnamicā űamicurero űrūgū Sinaīrū mūjāgūtigū apoyuya. Tigū dūposārīrū wa'a, yū'u tiro ejaya. ³ Ne apī mū'u me'rā mūjāticā'to. Ne tigūpūre āpērā masā marīato. Tojo nicā oveja, wecūa tigū pōtēorōpūre ba'anū'cūticā'to.

⁴ Cū ní'caronojōta Moisé todūporo ūtā pjīrī ní'que weronojō da'recū niwī. Ape nūmū pe'e űamicurero wā'cā, Ō'acū cū duti'caronojōta űrūgū Sinaīrū te pjīrīrē miimūjācū niwī. ⁵ To cū mūjāejacā, Ō'acū o'mecurua me'rā dijati, Moisé tiropū ejacū niwī. Cū wāmerē weregū, “Wioḡū ni'i”, nicū niwī. ⁶ Moisé dūporo yū'rūagū, a'tiro nicū niwī:

—Yū'u Ō'acū, mūsā wioḡū ni'i. Masārē pajaña'gū, añurō weesetigū ni'i. Uáyegū mejēta ni'i. Masārē yū'u ma'iyū'rūserē ī'o'o. Yū'u “Weegūti” ní'quere queoro wee'e. ⁷ Peje curari be'rocjārā quē'rārē ma'inu'cūcūsa'a. Masā űa'arō weesere, yū'ure yū'rūnū'cāsere acobojo'o. Yū'u tojo weemicā, űa'arō weegūa ne bu'iri da'reno'ña marīgū tojatisami. Bu'iri da'reno'sami. Pacūsumūa űa'arō wee'que wapa na pō'rāpūre, na pārāmerāpūre, na pārāmerā nituriarāpūre, tojota bu'iri da're yapati-no'rāsama, nicū niwī.

⁸ Cũ tojo nicã tu'ogu, Moisé maata nucũcãpu paa-mu'rĩque'a, Õ'acũrẽ e'catipeocu niwĩ. ⁹ Cũrẽ e'catipeogu, a'tiro ni sãrĩcu niwĩ:

—Wiogu, diacjũta yu'u weesere tu'sagu, ãsãrẽ ba'patiya. Ā'rã masã yu'rũnu'cãsepijarã nima. Tojo nimicã, ãsã ña'asere, ãsã ña'arõ weesere acobojoya. Ũsãrẽ mu'u yarã masã tojacã weeya, ni sãrĩcu niwĩ.

Õ'acũ masã me'rã “A'tiro weeguti” ni apo'que ni'i

¹⁰ Õ'acũ Moisé sãrĩ'quere tu'óca be'ro a'tiro nicu niwĩ:

“Añurõ tu'oya. Ni'cãrõacãrẽ yu'u nipe'tirã musã Israe curuacjãrã me'rã ‘A'tiro weeguti’ ni apo'quere cũugũti. Nipe'tirã masã ĩ'orõpu añubutiasere wee'ogũsa'a. Te toduporopu ne ape di'tapu a'ti turipure wee'ono'ña marĩ'quere ĩ'ogũti. No'lo nipe'tirã musã wa'tero nirá yu'u musã wiogu musãrẽ añubutiaro weeatjere ĩ'arãsama.

¹¹ ”Ni'cãcã yu'u musãrẽ weeduti'quere weeya. Musã tojo weecã, yu'u musã tiro nirá amorreo masãrẽ, cananeo masãrẽ, hitita masãrẽ, ferezeo masãrẽ, heveo masãrẽ, jebuseo masãrẽ cõ'awĩrõgũsa'a.

¹² ”Musã sãjãti di'tacjãrã me'rã ne a'merĩ ‘Tojo weerá’, ni apoticã'ña. Musã tojo weecã pũricãrẽ, musãrẽ na ãjõpeose queose yee'quere sirutucã weerãsama. ¹³ Tojo weronojõ o'orã, a'tiro pe'e weeya. Na wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeosere paamũtõcã'ña. Apeye ãtãpaga na miinu'cõ'que na ãjõpeosere mũtõpe'ocã'ña. Tojo nicã Aserá wãmetigo na ãjõpeose yee'que yucu me'rã wee'que tuturire dũtecõ'acã'ña.

¹⁴ ”Ne apĩ Õ'acũ nitigure ãjõpeoticã'ña. Āpẽrãrẽ ãjõpeosirutucã ne uawe'e. Yu'u dia'cũrẽ ãjõpeocã u'a.

¹⁵ ”Ti di'tapu nirá me'rã ne a'merĩ ‘Tojo weerá’, ni apoticã'ña. Na ãpẽrãnojõ Õ'acũ nitirãrẽ e'catipeorã, wa'icũrãrẽ wẽjẽ ãjũamorõpeorã, musãrẽ pijibosama.

Musã quẽ'rã na wẽjẽ ãjũamorõpeo'quere na me'rã ba'atamubosa'a. ¹⁶ Apetero weerã na põ'rã numiarẽ musã põ'rã ãmuarẽ numisobosama. Numisoo, na põ'rã numia Õ'acũ nitirãrẽ ãjõpeorã, musã põ'rã ãmuarẽ mejãrõta narẽ ãjõpeocã weebosama.

¹⁷ "Musã ne cã'rõ Õ'acũ nitirãrẽ cõme me'rã ãjũasipio wĩorẽ'quere ãjõpeoticã'ña", nicu niwĩ Õ'acũ.

Õ'acũ dutise cõu'quere Moisé oja'que ni'i

²⁷ Õ'acũ Moisére cã dutise wéréca be'ro cãrẽ nicu niwĩ: "Yũ'ũ ucũsere ojaya. Te yũ'ũ mũ'ũ me'rã, Israe curuacjãrã me'rã apo'que ni'i", nicu niwĩ.

²⁸ Moisé topure Õ'acũ me'rã cuarenta ãmucori, cuarenta ñamirĩ* tojacu niwĩ. Ne ba'aro marĩrõ, sĩ'rĩrõ marĩrõ nicu niwĩ. Topu "Õ'acũ masã me'rã tojo weeguti" ni apo'quere te ãtãpjĩrĩpu ojaõ'ocu niwĩ. Tetã diez Õ'acũ dutise cõu'que nicaro niwũ. ²⁹ Be'ro Moisé ãrũgũ Sinaĩpu ní'cu puã pjĩ te dutise oja'que pjĩrĩrẽ miidijaticu niwĩ. Tigũ ãrũgũpu ní'cu dijatagu, cã diapoã asistesere masíticu niwĩ. Cã, Õ'acũ me'rã ucũca be'ro niyucã, tojo asistecaro niwũ. ³⁰ Aaró, tojo nicã nipe'tirã Israe curuacjãrã cã diapoã asistecã ã'arã, cãrẽ ui nicãrã niwã. Tojo weerã cã pu'toacãpu wa'aticãrã niwã. ³¹ Na tojo weecã ã'agũ, Moisé pe'e narẽ pijineocu niwĩ. Tojo weerã Aaró, nipe'tirã wiorã cã tiropu dajacãrã niwã. Na dajacã ã'agũ, na me'rã ucũcu niwĩ. ³² Be'ro nipe'tirãputa Israe curuacjãrã etaburocãrã niwã. Na etacã, Moisé Õ'acũ ãrũgũ Sinaĩpu dutise o'o'quereta narẽ werecu niwĩ.

³³ Na me'rã ucũpe'oca be'ro cã diapoapure ni'cã su'ti casero ãsemerĩĩ casero me'rã mo'acu niwĩ. ³⁴ Moisé Õ'acũ me'rã bocaajari wi'ipũ cã me'rã ucũgũ sãjãgũ, ti

* 34:28 ã'ña Gn 7.4 docapu oja'quere.

caserore tuweemujãcũ niwĩ. Cũ wijatagu, Ô'acũ dutisere Israe curuacjãrãrẽ wereturiamujãcũ niwĩ. ³⁵ Cũ ti wi'ire wijatacã, Israe curuacjãrã Moisé diapoasistecã ï'acãrã niwã. Tojo weegu ti casero me'rã diapoare mo'amujãcũ niwĩ tja. Ô'acũ me'rã ucũgũ sãjãgũ, ti caserore tuweemujãcũ niwĩ.

40

Ô'acũ wi'i, wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'ire aponũ'cõ'que ni'i

A'te capítulori 25–30; 35–39 Ô'acũ wi'i wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'i cjasere were'e. A'ti capítulo cuarenta, Ô'acũ “Tojo weeya”, ni weeduti'quere were'e.

¹ Moisé masãrẽ Ô'acũ dutisere wéréca be'ro Ô'acũ cãrẽ a'tiro nicũ niwĩ:

² “Nimũ'tãrĩ mujĩpũ, ninũ'cãrĩ nũmũ nicã, ya wi'i, wa'icũrã caseri me'rã wéeca wi'ire aponũ'cõña. ³ Ti wi'ipũ yũ'ũ ‘Masã me'rã añurõ weeguti’ ní'quere cœori acarore cũuña. Ti acaro po'pearũ yũ'ũ diez dutise oja'que pjĩrĩ sãñasa'a. Ti acaro duporo usebutiri caserore yoo cã'mota'aya. ⁴ Mesare, s'locjũ quẽ'rãrẽ topũ cũuña. Ti mesapũre docepaga pãrẽ añurõ apo peoya.* Tigũ s'locjũpũre s'osepagare s'lonũ'cõña. ⁵ Æ'mũtise ãjũamorõpeoro uru me'rã wee'caro ‘Masã me'rã añurõ weeguti’ ní'que cœori acaro põtëorõpũ peoya. Ti wi'i, ya wi'i ne sãjãnũ'cãrõrẽ ni'cã casero usebutiri caserore yooya. ⁶ Tu'ajanũ'cõ, ti wi'i ne sãjãrõ wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeorore cũuña. ⁷ To be'ro bapa pajiri pare ya wi'i, tojo nicã wa'icũrãrẽ ãjũamorõpeoro, a'te pũaro wa'tero, deco ti pare dupoya.

* ^{40:4} Te pãrẽ Ô'acũ ï'orõpũ peocãrã niwã. Israe curarinucũ ni'cãrẽ pá nicaro niwũ. Pa'ia dia'cũ te pãrẽ ba'acãrã niwã.

Ti pare aco piomu'muoña. ⁸ Yu'u mu'urẽ duti'caronojõta, ti wi'i sumutore apoya. Tu'ajanu'cõ, su'tiro casero usebutiri caserore topu sãjãrõ cã'mota'atjore yooya.

⁹ "Be'ro a'tiro weeya. Ye waro tojato nígũ, u'se to wa'rewuasenojõrẽ ti wi'ire wa'reya. Nipe'tise ti wi'ipu nisere wa'repe'ocã'ña. Tojo weecã, topu nise nipe'tise ye tojarosa'a. Ne ña'ase marĩrõ tojarosa'a. ¹⁰ Tojo nicã, te u'sereta tja wa'icurãrẽ ãjũamorõpeoro bu'ipu wa'reya. Topu de'ro nisere wa'repe'ocã'ña. Mu'u tojo weegu tore añurõ, ña'ase marĩrõ waro tojacã weegusa'a. ¹¹ Be'ro te u'se me'rã bapa pajiri papure wa'reya. Tojo nicã, to pesaro du'pocãrẽ wa'regusa'a. Tere wa'regu, ye waro tojacã weegusa'a.

¹² "Be'ro Aarõrẽ, cã põ'rã umuarẽ ya wi'i sope pu'topu miaña. Topu narẽ u'oya. ¹³ Aarõ pa'i cã sãñarõnojõrẽ sãñato. Be'ro cãrẽ 'Yé cjasere da'ragu' pa'i sãjadutigũ, u'sere piopeoya. ¹⁴ Tu'ajanu'cõ, cã põ'rãrẽ miiti, narẽ su'ti yoase paca su'a'quere sãña. ¹⁵ Na pacu Aarõrẽ wee'caronojõ napure u'sere piopeoya. Mu'u tojo weecã, na quẽ'rã yarã pa'ia, yé cjasere da'rará nirãsama. Mu'u narẽ a'tiro u'se piopeose me'rã na pãrãmerã nituriarã pa'ia nisere ninu'cũcã'rãsama. Ne pe'tisome", nicu niwĩ Õ'acũ.

¹⁶ Õ'acũ duti'caronojõta Moisé nipe'tisere wepe'ocu niwĩ. ¹⁷ Tojo weerã na ni'cã cũ'ma Egiptopure wijaca be'ro nimu'tãrĩ mujĩpũ, ninu'cãrĩ numurẽ Õ'acũ wi'ire aponu'cõcãrã niwã.

O'mecurua Õ'acũ wi'i bu'ipu ní'que ni'i

³⁴ Moisé Õ'acũ wi'ire aponu'cõca be'ro, o'mecurua ti wi'ire tuubi'acaro niwũ. Õ'acũ cã asistese ti wi'ipure niyu'rũacaro niwũ. ³⁵ Tojo weegu Moisé ne sãjãamasiticu niwĩ.

³⁶ O'mecurua ti wi'i bu'ipɯ ní'que mɯjǎ́aca be'ro Israe curuacjǎ́rǎ na ye wi'serire pǎ́ámii, aperopɯ wa'amɯjǎ́cǎ́rǎ niwǎ. ³⁷ O'mecurua mɯjǎ́aticǎ́ma, na ye wi'serire ne pǎ́amiiticǎ́rǎ niwǎ. Téé o'mecurua mɯjǎ́acǎ́pɯ co'temɯjǎ́cǎ́rǎ niwǎ. ³⁸ Israe curuacjǎ́rǎ no'o na wa'aro nipe'tirǎ i'orõpɯ Õ'acũ ya o'mecurua, umɯcore ti wi'i bu'ipɯ nimɯjǎ́caro niwũ. Nami pe'ema ti curua po'peapɯ pecame'e ẽjũrĩ põ'rǎ nicaro niwũ.

Õ'âkã hi yeere uúkũri turi Tukano
New Testament in Tucano (BR:tuo:Tucano)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tucano

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tucano [tuo], Brazil

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tucano

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

